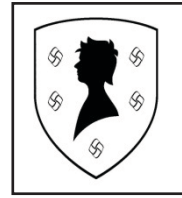

POIKOSET

Jäsenjulkaisu nro 12

Toukokuu 2012

Poikosten sukukokouksesta 30.7.2011 Karstulassa. Kuvat Antti Poikosen ottamat.

PUHHEENJOHTAJAN PALSTA

Arvoisa Poikos-lehden lukija!

Sukuseuran puheenjohtajankin lienee syytä kirjoittaa yhteiseen lehteen. Koska olen tässä ”luotusaamistehtävässäni” varsin tuore, päätin käyttää tämänkertaisen palstatilani esittäytyäkseni ja kertoakseni jotakin sukuun liittyvistä vaiheistani.

Sukupuumme oksistossa oma haarani kiinnittyi äitini Aune Kaarinan (1924-1998) ja isoisäni Viljamin (1898-1977) kautta Raseihin, mutta puunrunkoa alaspäin seurattessa löytyy useita yhtymäkohtia Poikosiin, Krookeihin ja Muhosiinkin. Yksi kiinnekohta ajoittuu 1860-luvun tienoille, kun Hedvig (Heta) Poikonen suostui Sota-Kallena tunnetun Karl Rasin kosintaan, mistä lähtien suvut ovat entistä kiinteämmin seuranneet toisiaan.

Jos tarkastelemme omaa henkilökohtaista oksaani, voidaan sen tyveltä muun muassa erottaa koulunkäyntini ja ylioppilaaksi pääsytyni synnyinpitäjässäni. Edemmäksi mentäessä hahmottuu sairaanhoitajattareksi opiskeluni Jyväskylässä, työskentelyni Saarijärvellä ja Tampereella, siirtymiseni opiskelijaksi Helsinkiin ja viimein päätymiseni asumaan Sipooseen hoitotieteellisen tutkimuksen parissa työskennellen. Oksani kiinnittyi v. 1984 lähes parhaimman puoliskoni Sakarin sukupuuhun ja sai uu-

den verson v. 1985, kun esikoisemme Juho syntyi. Toinen verso ilmaantui v. 1989 Elinan ja kolmas v. 1991 Jaakon hahmossa.

Varsinainen sukuharrastukseni puhkesi kukkaansa äitini kuoltua. Koska minulla ei ollut vanhempia, isovanhempia eikä sisaruksia, minulle tuli tarve tietää, mistä minä tulen ja mihin minä oikein mahdan kuulua oman perheeni ja lähisukuni lisäksi. Vaikka olin hyvin onnellinen ja kiitollinen kaikista heistä, silti jotain puuttui. Sitten tajusin, että se oli historiani, itse asiassa koko sukuni historia, jota tunsin vain vähän ja johon perehtyminen tuli yhtäkkiä kovin merkitykselliseksi. Tästä alkoivat omat, hyvin amatöörimäiset tiedusteluretkeni entisiin aikoihin kyselemällä, haastatteleamalla ja arkistoihin sukeltamalla.

Tälle palstalle nyt kirjoittaessani voin erittäin iloisena ja tyytyväisenä todeta, kuinka antoisat ja vaihteikkaat tiedusteluretkeni tuottivat runsaasti hyviä tuloksia ja kerrassaan upeita uusia ihmissuhteita ja tuttavuuksia! Hiukan yli kymmenen vuotta kestäneen löytöretkeilyn jälkeen olen nyt heiluttelemassa nuijaa, jonka kopautukset toivottavasti seuraavat hyviä ja tarkoituksenmukaisia päätöksiä jokaisen sukuseuraan kuuluvan kannalta.

Sipoon Martinkylässä 31.1.2012 *Tiina Lindholm*

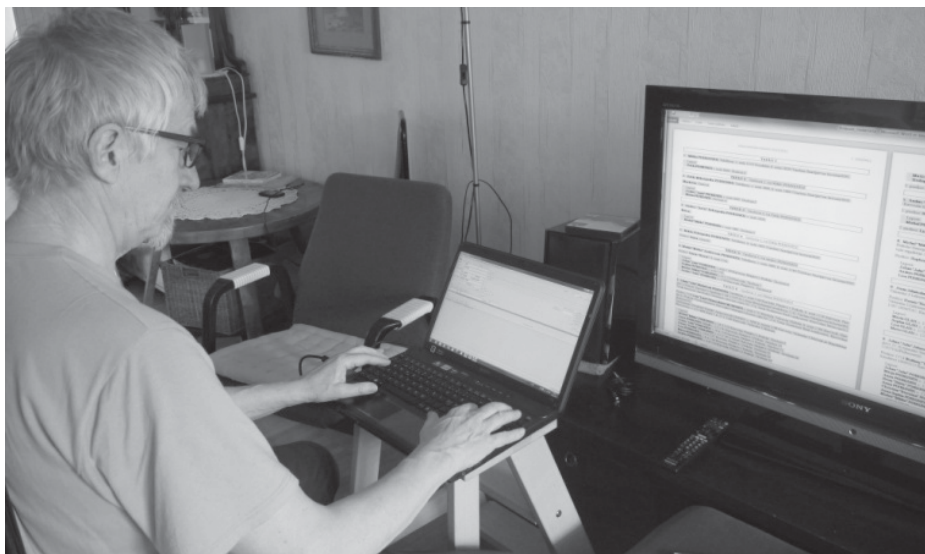

Sukuseuran hallituksesta: edessä Taisto Poikonen, Kirsti Leppäaho, Silvo Poikonen, Tiina Lindholm (pj.). Takana Markku Möttönen, Raimo Poikonen, Anne Poikonen (ed.pj.), Liisa Neittaanmäki, Lauri Koskinen

Poikosia jonoon

Tulin luvanneeksi Poikosen Antille ja Taistolle, että jahka aikaa on, niin voisin tehdä vähän tallennustyötä minäkin. Ymmärrän hyvin, että puuha on heillekin käynyt raskaaksi. Minun oli helppo luvata siksi, että olin jo useiden vuosien aikana tehnyt tutkimusta ja tallennusta omien ja vaimoni sukujen parissa. Käytössäni oli ollut sama sukututkimusohjelma, Sukujutut. Se on suomalainen varsin pitkälle kehitetty ja monipuolinen ohjelma. Sen pohjalta sitten joskus tulostuu varsinainen sukukirja.

Poikosten tallennus on edennyt jotakuinkin siten, että kerättyä ja tallennettua ”vanhaa” tietokantaa oli noin 8000 nimeä syntymä-, vihki- ja kuolinai-koineen ja -paikkoineen. Sitten Jukka Heikkilän ansiokkaasta tietokannasta tulee toiset noin 8000 henkilöä. Vaikka molemmat tietokannat on tehty Sukujutut – ohjelmalla, niin niitä ei silti pysty noin vaan yhdistämään. Molemmissa on paljon samoja tietoja, mutta ne on nimi nimeltä tarkistettava. Lisäksi minulla on omassa tietokannassani suunnilleen 12000 nimeä, joista myös olen pystynyt lisätietoa antamaan.

*Pertti Neittaanmäki Poikosia tallentamassa. Tukka on niin pörrössä, että mitähän lie säikähtänyt!
(Kuva: Reetta Neittaanmäki)*

Työ vaatii sitkeyttä ja karhunnahkaista persasta, että se kestää istumista. Työhuoneenani oli kotimme olohuone. Läppäriini ruudulla oli varsinainen tallennusohjelma. Vieressä oli toisena näyttönä 40 tuuman televisio. Siinä näkyi vuoroon Jukka Heikkilän tietokanta, vuoroon rinnan toinen tietokanta, joita sitten piti verrata keskenään. Vierellä oli vielä vanha läppäriini, jossa omat keräämäni tiedot. Sitten piti olla vielä paljon papereita ja kyniä tukkimiehen kirjanpitoa varten. Lisäksi tämän

tästä piti käydä netin kautta tarkistamassa tietoja, mm. Sotasurmaprojektista sankarivainajien joukko-osastoja ja kuolinpaikkoja. Samoin kirkonkirjoista piti tarkistaa syntymä-, vihki- ja kuolinaikoja ja – paikkoja. Vanhoja kirkonarkistoja on nyt jo digitoitu melko paljon, joten ne voi lukea omalta näytöltä. Siirtolaisuusinstituutin sivuilta voi lukea ulkomaille muuttaneiden passi- ja matkustajaluetteloida. Niistä pystyy jäljittämään karstusia, kun he summamutikassa ovat Amerikoihin lähteneet. Ja on heitä todella paljon sinne mennytkin!

Parin viikon aikana 1300 henkilön tiedot virtasivat aivojeni ja sormien kautta tietokantaan. Vaikka työ on tavallaan mekaanista naputtelua, niin siinä on koko ajan oltava tarkkana, että tiedot tulevat oikein ja oikeisiin perheisiin. Tallennusohjelma auttaa niiltä osin, että jos vahingossa syöttää mahdottomia syntymä- tai kuolinaikoja, niin se huomauttaa. Kymmenissä tuhansissa numeroissa väistämättä voi vahingossa syöttää vaikkapa väärän vuosisadan tai henkilön kuolleeksi ennen syntymäänsä. Kun vein tuotokset Antille, oli tietokannan koko noin 15600 henkeä.

Monta perhekuntaa kolmelta – neljältä vuosisadalta vilahti ohi. Kaikki he ovat olemassa olleita tai olevia ihmisiä huolineen ja iloineen. Traagiselta tuntui tallentaa vaikkapa sellainen 1800-luvun perhe, jossa melko peräjälkeen syntyneistä yhdeksästä lapsesta ainakin seitsemän kuoli pieninä. Kahden kuolinaikojaa ei ollut, joten he mahdollisesti jäivät elon omiksi. Mahdollisesti. Tuollaisen kohdalla on tallentajallakin raskas mieli. Jokainen voi kuvitella pientä torppaa ja alituista kuoleman läsnäoloa. Onkohan meillä erityistä syytä valitella tämän päivän vaikeuksia? Tuskinpa koskaan suomalaisten elämä on ollut näin hyvällä mallilla.

Toinen väistämätön pohdinnan kohde on seudun ihmisten keskinäinen sukulaisuus. Sitä voi jokainen itse arvioida sitten sukukirjaa lukiessaan. Kannattaa kuitenkin säilyttää suhteellisuudentaju ja armollisuus mennyttä aikaa kohtaan. Ihmeellistä, että ylipäätään olemme olemassa sotien, nälkävuosien ja tautiepidemioiden aiheuttamien väestökapeikkojen vuoksi. Samoin kulkuyhteydet ja koko yhteiskuntarakente olivat mitä olivat. Min-käs teet menneisyydelle, tässä olemme juuri nyt ja hyvä näin.

Mitenkäs sukutietojen tallennus tästä eteenpäin? Heikkilän aineistossa on vielä poikostiedostoon täydennystä. Taisto on ahkerasti täydentänyt kyselyillään ja puhelinsoitoillaan nykyhetken tietoja. Oma havaintoni on, että tosi monesta haarasta kaivataan edelleen linkkejä nykypäivään saakka. Sitten, kun tiedot ovat johonkin mittaan saakka tietokannassa ja mahdollisimman perusteellisesti tarkistettu, alkaa seuraava vaihe; niiden muokkaaminen kirjaksi. Kirjaa tehdessä on kysyttävä, kenelle se on suunnattu. Sen olisi oltava mahdollisimman selkeä niin, että jokainen

suvustaan kiinnostunut voisi siitä helposti jäljittää omat haaransa.

Vaikka Taisto on siitä jatkuvasti muistuttanut, niin minäkin vetoan vielä kaikkiin tätä lukeviin: ottakaa huoleksenne tarkistaa, että teidänkin sukuhaaranne tulee kirjaan mahdollisimman kattavasti. Vielä on siihen vähän aikaa!

Pertti Neittaanmäki

Sähköposti: pneitta@gmail.com

Pentti Rasi muistelee.

Oli kesä 1951, äiti oli juuri pessyt tuvanlattian ja istuin pari vuotta vanhemman veljeni Erkin kanssa lattialla uunin edessä. Päälläni oli paita eikä muuta. Tajusin istuvani ”kuralammikossa”, äiti tuli, otti kainaloonsa ja vei ulos, siellä odotti vesivati nurmikolla ja nopean huljautuksen jälkeen äiti laittoi minut peppu puhtaana nurmikolle konttaamaan. Kävellä en vielä osannut, olinhan vasta puolivuotias.

Edellä oleva muistikuva on ilmeisesti elämäni ensimmäinen ja ajankohta kesällä 1951 pitänee paikkansa, koska en tosiaan osannut kävellä. Synnyinkodistani Karstulan Pöngältä on jäänyt paljon muistoja mieleen ja kaksi seuraavaa erityisen kirkaana.

Olin luultavasti n. 3,5 vuotias, lähin naapurimme oli muutaman sadan metrin päässä asuvat kummini Krookit eli ”Pöngän” Aune ja Väinö. Isoveljeni Erkin kanssa vietimme usein siellä aikaamme kuten nytkin. Aikamme kyläiltyämme lähdimme kotiin polkua pitkin, joka lähti naapurin navetan takaa. Polulta löytyi tulitikkuaski, jonka pistin taskuuni. Tultuani kotiin sain päähäni kokeilla tulitikkujen sytyttämistä koska veljenikin oli häipyntyt jo omille teilleen. Meidän navetanpäästä lähti kivikkoinen tie pienen metsikön läpi heinäpellolle, tiellä oli kuivia heinätukkoja, joita keräilin kiven päälle ja sitten tulitikkuaski esiin ja sain tulen syttymään. Aikani katselin tulta tyytyväisenä. Tarkoitukseni oli sammuttaa tuli pissaamalla mutta sepä ei ollutkaan niin helppoa, oli aurinkoinen päivä ja metsä taisi olla melko kuivaa ja tuulikin kävi hankalaan suuntaan, eli navettaan päin. En kuitenkaan hermostunut vaan mieleen välähti että saunassa on vettä, jolla saan tulen sammutettua, no saunaan oli matkaa joku 50 metriä, joten kipaisin sinne, vettä ei saunassa ollut joten otin sieltä löylykauhan ja menin saunan takana aukeavalle

suolle ja siellä oli vesihauta, josta sain löylykauhan täyteen vettä. Kauha oli tietty puhki ruostunut ja kun vihdoin ehdin nuotion luokse ei kauhassa ollut vettä tippaakaan ja pikku nuotiokin oli ennättänyt kasvaa melkoiseksi metsäpalon aluksi, joka nuoleskeli navetan päätä. Siinä vaiheessa luovutin ja menin sisälle ja pistin tulitikut muina miehinä muurin kupeelle. Äiti muistaakseni leipoi ja isäkin oli sisällä mutta heille en uskaltanut puhua mitään koko asiasta.

Samaan aikaan oli isommat siskoni ja veljeni läheisen puron takana riipimässä naapurin samanikäisten lasten kanssa lehmille ”ottosia”. He näkivät savun ja liekit, tulivat katsomaan, mitä oli tapahtumassa ja saivat palon sammumaan. Minäkin istuin kaikessa rauhassa kivellä ja katselin muiden ahertamista. Isä kysäisi minulta ohimennen, että tiedänpö mistä palo oli saanut alkunsa. Minä vieritin syyn Erkki-veljen niskoille, mutta Erkkikin tuli jostakin paikalle ja isän kovistellessa häntä Erkki tietysti sanoi että: ”*Pentti löysi tulitikut Pöngän navetan takaa*”. No ei siinä auttanut kiertely vaan tunnustaa piti ja jonkinlaisen rangaistuksen siitä sain.

Isosiskoni Aune oli kertomansa mukaan seuraavan tapauksen sattuessa rippikouluiässä, isoveljeni Heikki ehkä toisella kymmenellä ja itse kenties 3 tai 4 vuotta. Oli syystalvi ja maassa oli jo hieman lunta. Aune ja Heikki olivat lähteneet hevosella hakemaan läheisestä metsiköstä halkokuormaa. Aune tuli sisälle kovin hätäntyneenä ja kertoi että Pyryn etujalka oli jäänyt metsässä kivenkoloon eikä saa sitä pois. Isä lähti kiireesti hakemaan apua naapureista ja siellä olikin useita miehiä pelastustoimissa, kun minä ja Erkki ennätimme onnettomuuspaikalle. Isä oli riisunut Pyryn valjaista ja miehet yrittivät epätoivoisesti saada kiveä liikahtamaan mutta näytti siltä että hevonen pitäisi lopettaa siihen paikkaan. Joku naapureista oli jo hakenut aseensa siltä varalta. Isä oli totinen

ja hermostuneen oloinen, olihan hevonen kuitenkin tärkeä tulonlähde. Paikalle tuli kuitenkin vielä yksi lähiseudun miehistä, en muista enää kuka, mutta sen muistan hyvin, kun hän kaatoi kirveellä pitkän koivun, asetteli sen kivien väliin ja pyysi muita vääntämään. Niin vain kävi että kun miesjoukko väänsi pitkällä puukangella kiveä, se liikahti sen verran, että Pyry sai jalkansa vapaaksi.

Pyry oli vielä lähes kymmenen vuotta meillä, ennen kuin se vanhuuttaan myytiin pois.

Musiikki

Rasin suvussa musiikki on ollut aika vahvasti pe-riytyvä ominaisuus. Isäni Aaro oli innokas haitarimusiikin ystävä ja soitteli myös itsekin, samoin setäni Edvin joka vingutteli kaksirivistä, puhumattakaan serkustani Lassesta, joka kesäisin tuli Humpin kylälle Eetvin ja Annan luokse kesälomallaan heinätoihin haitari mukanaan ja sitä me innokkaasti kuuntelimme työn lomassa ja siitä minäkin sain lähtemättömän kipinän harmonikan soittoon, samoin kaksi vanhempaa veljeäni Heikki ja Arvo.

Isäni kertoili joskus 60-luvulla tarinaa, että kun hän joskus ilmeisesti ennen sotia oli hankkinut haitarin, niin kahdenviikon kuluttua hän oli soittanut ensimmäiset häät! – Totta puhuen hiukan epäilyttää.

Soitin ensimmäisen keikan joskus 10-11 vuotiaana. Isoveljeni Heikki oli ostanut 5-rivisen Kouvolalaisen ja se olikin tosi peli, harjoittelin salaa kun Heikki oli töissä meijerillä. Meidän kylällä toimi 4H-kerho ja kerhon kokous pidettiin keskellä talvea kansakoululla. Ohjelmaa suunniteltiin ja kun joku kavereista tiesi, että minä soittelin haitaria niin siitä saatiin yksi ohjelmanumero. Ongelma oli se, että isovelvi oli kovin tarkka haitarin suhteen, eikä hänellä ollut mitään aavistusta siitä, että minä olin salaa soitellut ja olin myös oppinut hyvin soittamaan ainakin omasta mielestäni. Järjestelimme kerhon kokouksen niin, että se pidettiin silloin, kun Heikki oli iltavuorossa. Itse en tietenkään jaksanut haitaria kuskata koululle, (matka n. 3,5 km) veljeni Erkki toimi roudarina ja veti vesikelkalla haitarin kouluun ja takaisin.

Keikka meni mainiosti ja suosion osoituksista ei ollut tulla loppua, mutta kun oli kulunut viikonpäivät niin Heikin korviin kantautui huhu,

Heinäntekoa ja sotaleikkejä 1950-luvulla

Vuonna 1958 kesä tuli myöhään ja myöhässä oli tietysti kasvukausi. Sitten ei ollutkaan enää hallo-

että Pentti oli esiintynyt kerhon iltamissa haitarin kanssa. Heikki otti vihaisena tukkaan kiinni ja nosteli vähän aikaa niin, että jalat irtosi lattiasta, minä säikähdin ja loukkaannuin niin, että menin ulos puutarhakeinuun ja itkin siellä katkerasti.

Hetken kuluttua Heikki kuitenkin tuli perässäni ja sovittelevaan sävyyn kyseli mitä minä olin soittanut iltamissa? Minä en oikein kunnolla saanut puhetta tulemaan, mutta jotenkin selvitin että ”*meh-täkukat ja kulukurin kaeho aenaki*”. Sitten isovelvi sanoi että ”*mänehän sissää, ettet palennu*”. Sen jälkeen sain soittaa aina, kun huvitti ja minuahan ei paljon muu huvittanutkaan.

Sen jälkeen on tullut soitetuksi monenlaisissa iltamissa ja monen laulusolistin kanssa, joista mieleenpainuvien on ollut Tapio Rautavaara, jota oli tilaisuus säestää 70-luvun lopulla muutaman ker-
ran.

Sotaväkeen lähtö.

Menin armeijaan lokakuussa 1970. Päätimme pitää veljeni Erkin kanssa pienimuotoiset läksiäiset. Erkki lupautui valmistamaan kiljua, kun hänellä kuulemma oli ”*viimesen päälle hyvä ohje*”. Meille tuli vähän kiire, kun kolmen päivän päästä oli lähtö, mutta Erkki sanoi että: ”*Ei haittaa, tällä ohjeella onnistuu*”. Erkki haki aineet Pöngän kaupasta: 5 kg sokeria, 0,5 kg hiivaa ja vettä laitettiin niin paljon, kun kanisteriin vielä mahtui, muistaakseni joku 6-8 litraa.

Kilju pistettiin navetan vintille käymään pariksi päiväksi ja sitten muutamaksi tunniksi jokeen jäähtymään. Sitten oli valmista ja varmasti hyvää. Niin sanoi veljeni Erkki ja niin minä luulin.

Sitten lämmitettiin sauna ja haettiin joesta kiljupönnikkä. Kiljua juotiin niin paljon, kun jaksettiin ja loput heitettiin kiukaalle. Ei se minun mielestä niin kovin hyvältä maistunut, mutta päähän se meni niin, että puoli vuorokautta katosi muistista. Krapulassa olin vielä kahden päivän päästä ollessani jo armeijan harmaissa. Se oli elämäni ensimmäinen känni ja pelkäsin, että sellainen paha olo jatkuu lopun ikäni, mutta kyllä minä siitä selvisin, kunhan kaikki hiivat oli oksenneltu pihalle. Eipä ole sen jälkeen kilju maistunut. Eikä ole kyllä selvinnyt sekään mistä noin tukeva kiljuresepti oli peräisin.

Pentti Rasi

ja, kun ilmat viimein lämpenivät. Mustikan kukat eivät paleltuneet ja mustikkasato oli ennätysellisen hyvä. Sitä eivät huonontaneet enää heinäkuun

muutamat tosi kylmät päivät. Yöhallaa ei kuitenkaan esiintynyt. Ennen ”mustikkamehtään” menoa oli kuitenkin tehtävä heinää karjanrehuksi.

Heinäkkään ei myöhäisen kesäntulon vuoksi ehtinyt kasvaa korjuukelpoiseksi ennen heinäkuun puoliväliä. Jo muutamaa päivää ennen sesonkia valmistauduttiin työhön kunnostamalla työvälaineitä. Viikatteita ”kallittiin” ja tarkistettiin, että ne olivat kunnan varressa. Sarkojen päitä piti yhä niittää viikatteella. Vaari Hermannin etsi sopivia pihlajanoksia, joista teki uusia piikkejä käsikäyttöisiin puuharaviin katkenneiden tilalle. Heiniä seivästettäessä lasten hommana oli haravoida viimeiset heinärippeet mukaan. Kotikaljaa pantiin käymään, sillä tiedettiin, että juomaa kului, kun helteisellä heinäpellolla hikoiltiin. Niittokoneiden kuntoa tarkistettiin.

Meillä Aho-Vastingin Liejulla alettiin heinäkuun heinäkuun 16. päivä. Naapuri oli pyytänyt isää niittämään heille heinää niittokoneella iltapäivällä. Sitä ennen isä kokeili hevosen ja koneen kuntoa niittämällä parin kytösaran heinät lähimmän heinäladon takaa. Silloin oli vielä useita 1870-luvulla lopussa pyöreistä puista tehtyjä heinälatoja jäljellä. Silloin kydöt oli raivattu pelloksi. Nälkävuodet olivat tuoreessa muistissa ja karjan rehuun, heinäkuun panostettiin. Niitto tuntui sujuvan ja niin sai Rajamäen Arvikin ensimmäiset heinänsä nurin.

Syntymäkodissa Konttilassa 400 metrin päässä oli heinää ehditty kaataa jo edellisenä päivänä. Vaari sitä kaatoi, vaikka oli jo 76-vuotias. Kokenut hevosties nautti työnteosta hevosten kanssa. Kävi vaan hieman huono tuuri, kun hyväkasvuisen heinän seassa piilotellut maakivi raapaisi niittokoneen puisen liipottimen poikki. Varalle ei ollut tehty yhtään liipottinta, mutta illalla töiden jälkeen ja yleisurheilumaaotteluselostusta kuunneltaessa vaari teki isän avustamana uuden liipottimen. Sekin lämmitti mieltä, kun Suomi voitti Ranskan pistein 116-94. Voitto Hellstenin pani lujasti kamppoihin Ranskan mustille pikajuoksijoille. Edellisenä kesänä vaari Hermannille oli käydä vielä kehnommin, kun hevoset saivat puskasta ampiaiset peräänsä heinää niitettäessä Vauhti lisääntyi niin, että vaari vaivoin pysyi niittokoneen pukilla.

Aamupäivästä saakka seivästettiin Konttilan navetantuspellolla heinää, Ilma oli puolipilvinen ja tuuli aika reippaasti, mikä kuivatti heinää ja helpotti seivästämistä. Juomassa käytiin pihassa kotikaljaa monta kertaa työn lomassa. Olihan läm-

pötilä sentään lähes 20 astetta. Tati Eevakin jouti pellolle, kun serkkutyttö Laura hoiti ruuanlaiton. Lisäksi oltiin veljieni Voiton ja Antin kanssa seivästämässä niin, että setä Aaron aika meni melkein seipäiden pystytyksessä. Ohessa Aaro niitti viikatteella vielä muutaman saranpään, joihin niittokone ei ollut ulottunut. Jo aikaisin aamulla Aaro oli tuonut seiväskasasta hevostenkuorman seipäitä pellolle.

Illalla kuudelta seivästys saatiin loppumaan ja päästiin syömään. Kyllä ruoka taas maistoi, vaikka päivälläkin oli syöty ihan kunnan ateria. Ruokaperäiset jäivät kyllä päivällä ottamatta nurmikolla maaten, kun oli kiire työtä jatkamaan, sillä koskaan ei voinut olla varma, etteikö sadekuuro tulisi heiniä kastelemaan. Kotiin kävellessä huomattiin isän kaataneen vielä monta sarkaa lisää heinää kydöltä. Iltauutisia kuunneltaessa päiviteltiin Lähi-idässä olevaa sodanuhkaa.

17.7. eli seuraavana päivänä otettiin hieman löysemmin heinänteko, kun ei näyttänyt olevan suurta sateen uhkaa ja puolikuivia heiniä oli vain pieni ala Katvelan riihen lähellä. Aamupäivällä kävin haravoimassa kaadettujen heinäsarjojen laitoja Eevan kanssa puolentoista tunnin ajan, että Aaro pääsi ajamaan heinät haravakoneen leppeille. Sieltä tultiin sopivasti pihaan, kun kauppa-auto tuli paikalle ja Eevalla oli heinäväen ruokahuollon takia ostettavaa. Eevalla oli sen jälkeen aikaa esitellä kananpoikiaan, jotka tosin alkoivat jo olla täysikasvuisia kanoja, kun yksi oli pyöräyttänyt munankin. Haravoidessa ei juuri voinut jutella, kun molemmilla oli oma ojanvarsi haravoitavana. Tuoreen heinän tuoksu ja muutamat ojanvarren kypsät mansikat olivat viihdykkeenä, kuten heinäsiirkkojen konserttikin.

Sukupolvien näkemys oli ojanvarsien pajujuonien niittämisessä. Vaari Hermannin ei oikein tahtonut asiaa ymmärtää. Lieneekö hänen asenteensa tullut siitä, kun ennen viikatteella pajuja niitettäessä tuppasivat viikatteiden terät katkeamaan. Isä niitti pajut ojien varsilta samalla kuin heinäkin, kun sen teki joka vuosi, niin pajut katkesivat niittokoneella lähes ongelmitta, eikä ojanvarsia tarvinnut vuosiin vesoa käsin. Tosin joskus niittokoneen terälappuja joutui sen takia uusimaan. Ei pajunvarvuista suurta haittaa ollut seivästettäessä, eikä heiniä latoon ajettaessa. Lehmät olivat talvella heiniä eteen tuotaessa ensimmäisenä pajut suuhunsa hamuamassa vaihteluksi heinänsyöntiin. Lehtikerppuja ei kuitenkaan enää 1950-luvulla tehty lampaiden ja lehmien ruuaksi.

Iltapäivällä käytiin seivästämässä pieni nurkkaus sopivasti kuivahtanutta heinää Katvelan riihen lähellä kello 17.30 mennessä. Kotiuduttuani sanoivat isän menneen serkku Ossin kanssa laskemaan verkkoja järveen ihan kotini vieressä olevaan Lapiin järveen. Kalasta sai sopivaa höystöä maitoperujen sekaan. Tosin aikaa myöten aloin kyllästyä ainaiseen ”ruotisopan” syöntiin. Vielä piti hypätä seivästä pihassa, kun Ossikin oli tullut verkon laskusta. Tulokset: minä 195, Voitto 185, Ossi 170 ja Antti ennätöksensä 157 cm. Minä olin 17 ja Antti 13-vuotias ja muut siltä väliltä. Ikäjärjestys näkyi tuloksissa. Puuseipäällä hypättiin putoamalla jalat edellä lapiolla hieman pehmustettuun multakasaan. Oma hyppytyylini ei silmiä hivellyt, kun menin riman yli selälläni.

18.7. lähti isä aamusta heinää niittämään rajamäkisille, kun olivat saaneet entiset seipäälle. Ilma oli rasvatyyni ja lämmintä alle 15 astetta. Aamulla hieman säväytti, kun huomasin nenästäni tulleen yöllä verta. tyynyllä oli muutaman sentin levyinen punainen läntti. Se rauhoitti, että en tuntenut itseäni muuten kipeäksi ja vertahan siinä iässä tuli nenästä aika usein. Aamuisten maitoperujen syönnin jälkeen käytiin töihin käsiksi omalla pellolla. Riihimäen alta käytiin ensin seivästämässä pari sarkaa, joihin tuli noin 20 isoa seivästä. Kuivanpuoleista heinää sai surutta mättää seipäälle tiukempaan ja leveämmälle kuin kosteaa. Kydöllä oli toinen samanmoinen urakka seivästämistä. Kaksi sarkaa saatiin kasata rukoihin, kun ne tuntuivat ihan kuiville.

Kydöllä oli äitikin mukana, kun oli saanut navetassa lehmät lypsetyksi aikaisin aamulla ja sen jälkeen tiskatuksi ja perunalaatikon uuniin valmistumaan päiväruuksi. Viiliä syötiin välillä samalla janoa sammuttaen. Haravakoneella heiniä seivästettäväksi kasattuaan isä vei Voiton ja Antin mukanaan ajamaan kydöltä rukoihin kasattuja heiniä latoon. Tyhjään hirsilatoon heiniä ajettaessa eivät vielä katossa olevien hirsien oksantyngät tehneet kuhmuja päähän, kuten ihan täyteen latoja ahdettaessa kävi. Äidin kanssa jäin seivästämään pihapellosta kaadettuja heiniä, joista tuli 20 seivästä. Päiväsyönnin jälkeen ehdittiin vielä tehdä 30 seivästä kylätien takana olleille pienille saroille. Hyvä olikin, että ne tulivat seipäälle, sillä yritti jo sataa vähän tihkua, joka ei onneksi työtä haitannut, eikä juuri heiniäkään kastellut. Illalla vein vielä hevosen hakaan ja hain ämpärillä lunta ja jäätä jääkuopasta kellarin korvoon jäädyttämään kermahinkkiä.

19.7. oli lauantai. Isä täytti 47 vuotta, mitä ei mitenkään huomioitu. Päivä oli tuulinen ja sateinen. Onneksi kaadetut heinät olivat joko seipäällä tai ladossa. Saunanlämmitys oli tärkein hommani sinä päivänä. Aloin sen jo kello kolmen jälkeen päivällä, mutta se kesti yli kolme tuntia, kun hieman unohduin välillä lukemaan rästytyneitä sanomalehtiä. Kiuas ei ollut jatkuvalämmitteinen ja kylpijöitä seitsemän henkeä ainakin kolmessa erässä, joten kiuas oli lämmitettävä aika kuumaksi.

Vasta kahdeksalta menin itse saunaan, kun olin vielä ollut ajamassa äidin avuksi lehmät yöksi navettaan, kun ilma yhä kylmeni. Enää lämmintä ei ollut kuin neljä astetta, kun aamulla oli vielä kymmenen. Heinäkin piti pihapellosta lehmille niittää ja viedä Antin kanssa navettaan. Lämmintä pesuvettä oli saunassa enää niukasti, mutta olihan vieressä järvi, johonka uida mulauttamalla hiki-sestä nahasta lika häipyi. Saipahan olla erossa hiestä ja pölystä ennen seuraavan viikon heinäntekoa.

20.7. sunnuntaina sisarukset yrittivät herättää minua aitassa nukkuvaa vanhinta veljeään kovasti meluamalla ja kolistelemalla. Kai kaivattiin leikinjohtajaa. Vuotta nuorempi veljeni Voitto haki oikein tynnyrin, jota kolisteli ja kun sekään ei auttanut, niin kävi kiskomassa peiton päältäni. Olihan noustava ja mentävä syömään maitoperuja, joita voileipien kanssa menikin pari lautasellista. Sen päälle luin tunnin verran Keski-suomalaista. Jo lukiessani alkoivat nuoremmat veljeni leikkiä kumirengassotaa, joka laajeni, kun naapurin poikia tuli Vikkilästä paikalle. Puolen päivän syönnin jälkeen mentiin vuorostaan Vikkilään aseet ja amukset mukana jatkamaan sotimista. Vikkilän sokkeloinen riihi oli oikein sopiva jännittävien tilanteiden luomiseksi. Oltiin edelläkävijöitä sotaleikeissä. Nykyisin aikamiehet leikkivät sotaa värikuulapyssyillä.

Meillä pääasiassa sota-aikana tai heti sen jälkeen syntyneillä leikit liittyivät hyvin usein sotaan. Olin leikissä mukana nuorempien kanssa osin senkin takia, että samalla toimin jonkinlaisena erotuomarina, kun tuli kiistaa, osuiko auton kumista tehty rengas tai ei. Puhumalla kiistosta selvittiin. Tappelua niistä ei koskaan tullut. Joskus joku saattoi suutahtaa sen verran, että lähti kesken pelien pois, mutta se ei estänyt toisia jatkamasta. Myöhemmin sotaleikki jalostui vielä monimuotoisemmaksi, kun kumirengaspysyistä tehtiin moniuraisia ja rinnalle tehtiin puu-

paukkuja ampuvia hernepeysyksiä, jolloin pysyjen kantomatka pitenee ja voitiin ampua myös piipun täydeltä monta kutia. Ritsoja ei niissä sotaleikeissä käytetty, sillä tajuttiin niiden vaarallisuus. Tussarinteko ei meitä kiinnostanut. Käpysotaa kyllä käytiin lähimetsässä jossakin vaiheessa samanlailla hyvin organisoituna tarkoilla säännöillä. Latvuksista ja oksista tehtiin kallioiseen maastoon kahta puolen vallitukset, joiden suojasta hyökättiin vastustajan kimppuun. Pian opittiin tekemään ryhmätyötä tulituksen suojatessa etenijää. Kävyin sattuessa käteen ei sitä kättä saanut enää käyttää ja jalkaan tullut osuma esti liikkumisen pois siltä paikalta. Hyvää tuuria oli, kun sotaleikeissä ei kukaan saanut edes mustaa silmää. Käden harjaantuminen nopeaan tähtäämiseen näkyi sotaväessä siinä, että nopeasti tähdättävässä kenttäammunnassa pärjäsin sotaväessä erinomaisesti. Tarkkaan ampuivat toisetkin veljet armeijassa.

Koulumatkalla.

Pöngänperän mökeistä Humpin kyläkeskukseen ja koululle on matkaa lyhimmillään viitisen kilometriä ja kauimmainen mökki on noin seitsemän kilometrin päässä. Meidän mökiltä Välisaarelta matkaa on noin kuusi ja puoli kilometriä. Tällaisen matkan varrelle mahtuu vaikka minkälaista aktiviteettia.

Kun minä kävin kansakoulua, niin koulumatkat kuljettiin yleensä kävellen, vain muutama polkupyörä saattoi olla - Pöngänperäläisillä ei kellään. Talvella koulumatkat kuljettiin suksilla, niitä oli sentään useammassa mökissä. Siihen porukkaan, johon minä ja velipoika Arvo kuuluimme, kuuluivat Krookin Matti, Rantasen Mauno ja Raimo, sekä usein myös isosiskoni Aune. Useimmiten kyllä tytöt kulkivat omissa porukoissaan.

Varsinkin syksyllä koulun alettua ja yleensäkin sulan maan aikana me poikaporukat keksimme vaikka minkälaista kepposta. Koulutiemme ei noudatellut yleistä tietä vaan kuljimme Korppisenkylän viljelysten kautta kulkevia viljelysteitä.

Ensimmäinen mielenkiintoinen paikka kotoa lähettäessä oli Rahkosen Onnin kytö. Siellä oli syksyisin lehmä köydessä, joskus muuttelimme niitä eri paikkoihin, joskus laskimme jonkun lehmän irti ja ajoimme sen metsään. Seuraavana kohteena oli Rajalan riihi, se oli varsin mielenkiintoinen kaikkine maatalouskoneineen. Niitä me tutkimme suurella innolla. Sieltä mieleeni on jäänyt ”Teijon Paavo” -merkkinen puimakone sekä oikea höyry-

Syyspimeällä käytiin pum-pum sotaa, joissa taskulamput olivat ”aseina”. Lampun valokeilasta yritettiin tunnistaa vastustaja, jolloin hänet ammuttiin nimeltä huutaen esimerkiksi ”Ossi pum”. Vaatteita vaihtamalla ja risuilla naamioimalla yritettiin vastustajaa hämätä. Jos ammuttavasta erehtyi, niin joutui itse pelistä pois. Ampujaa ei saanut vastustaja heti ampua, vaan vasta sitten, kun tämä oli käynyt kalistamassa oman alueensa perällä vanhaa kattilaa, että hän on taas pelissä mukana. Sopivan tiheä katajapensaikko oli paras sotimaasto. Hyvin harjaannuttiin pimeässä liikkumiseen.

Kerran huijasin nuorempiani piiloutumalla risukasaan välimaastossa vähää ennen kuin huudettiin, että vastakkain eteneminen aletaan. Kolme vastustajaa ammuin silloin kerralla, kun annoin heidän tulla niin lähelle, että joutuivat yht’äkkiä taskulampun valokeilaan.

Taisto Poikonen

lokomobiili, jolla Korppisen isännät pyörittivät puimakonettaan. Seuraava kohde oli maaherra Eino Paloveden kartano, jossa oli monia rakennuksia. Oli riihi, konehalli ja monta muuta rakennusta joissa pikkupojille riitti tutkimista. Konehallissa seisoi usein petrolikäyttöinen Ferguson traktori, sen käynnistysbensatankista tupakkamiehet Pöngän Matti ja meidän Arvo ottivat aina tarvitessaan tupakansyöttimiinsä bensaa. Seuraava kohde oli Halttusen riihi, siellä mielenkiinnon kohteina olivat sähkömoottori ja Fordson-traktori, ”Mörkömajuri” joksi sitä sanottiin. Sitten tultiin Humpin Osuuskauppaan, jossa aina ohimennen käytiin milloin se vain oli auki. Siellä oli jossain vaiheessa kaupanhoitajana Jaakko Avelinn, joka oli hanuristi, hänen soittoaan unohduttiin joskus kuuntelemaan niin, että myöhästettiin koulusta.

Kovanrahan kaupan, niin kuin Karstulan Osuuskaupan Humpin myymälää sanottiin, jälkeen koulutie kulki Suojoen sillan yli. Sillassa oli noin seitsemän sentin levyiset rautakaiteet, korkeudeltaan noin puolitoista metriä. Veteen oli matkaa sillan kaiteelta ehkä viitisen metriä. Me pojat kilpailimme jatkuvasti siitä, kuka nopeimmin kulkee joen yli kaidetta pitkin. Aina silloin tällöin joku putosi kaiteelta jokeen ja useimmiten se joku oli Kemppaisen Kalevi, joka oli liittynyt meidän porukkaan Korppisenkylältä. Onneksi kukaan ei ainakaan minun tietääkseni pudonnut koskaan kivisen silta-arkun päälle ja haaverista selvittiin kastumisella. Pöngän pojat kyllä osasivat uida.

Suojoen sillan jälkeen tultiin Humpin taloryhmän luokse, maantie kulki Salintuvan pitkän talon aivan seinänvierustaa sekä Hermanninpuolen rakennusryhmän läpi. Humpin talojen jälkeen oli vielä Aaponpuolen iso hiekkahauta jossa oli tiilitehdas. Siellä Lavun Lauri ”löi” betonitiiliä.

Hiekkahaudan vastakkaisella puolella Humpinlammen rantatörmällä oli Hermanninpuolen riihi jossa oli vaikka minkälaisia tosi vanhojakin maatalouskoneita, joita käytiin tutkimassa. Koulun portin pielessä oli vielä ”Ryty-Ellin” mökki, siellä kävimme usein, sillä yleensä Elli antoi pojille vehnystä ja hänen leikkaamansa pullasiivut olivat tosi paksuja. Tämä Elli oli saanut lisänimensä siksi kun hän oli melko tukevarakenteinen.

Kilpailimme joka syksy siitä, kuka kulkee pitempään koulumatkat paljain jaloin. Sen kilpailun voittaja oli poikkeuksetta Rantasen Mauno, hän kulki paljain jaloin vielä, kun maassa oli jo aamuisin paksu kuura ja yöllä oli ollut pakkasta monta astetta.

Siinä vaiheessa, kun Mauno joutui panemaan kengät jalkaansa, niin Korppinen alkoi olla jäässä

Matka Suomen Suurkisoihin 28.6.-1.7.1956

Suomen Suurkisat 1956 ovat jääneet mieleeni erityisesti koska minulla oli tilaisuus osallistua niihin. Karstulan Kiva lähetti voimistelujoukkueen kyseisiin kisoihin ja Humpin koulun opettaja Veli Markus Rautoma eli Veli ”Ponteva” kuten häntä kutsuttiin, järjesti joukkueeseen myös humppisia. Kivassa toimihenkilöinä muistan olleen ainakin palopäällikkö Salo, Alvi Tenhovuori, Marja Viikari (Poikola) hän toimi yhteiskoulun liikunnanopettajana. Pontevan roolia Kivassa en muista mutta hän oli innokas urheilun ystävä sekä erityisen hyvä telinevoimistelussa, muistan hänen heittäneen jättäjästä rekillä kuin nuoret pojat.

Veli Ponteva keräsi humppilaisista oman harjoitusryhmän sekä miehistä että pojista. Miesten ryhmään muistan kuuluneen ainakin seuraavat parisata kymmenissä olleet miehet: Raimo Piispanen, Ilkka Poikonen, Erkki ja Seppo Humppi, Väinö ja Antti Krook, Pekka Oinonen sekä Jokisen Hannu ja Eero. Noin kymmenen viistoista vuotiaita poikia oli mukana ainakin seuraavat: Tuomo Vuorela, Matti Kapanen, Eero ja Risto Humppi, Voitto Karhinen sekä minä.

Kisat pidettiin Helsingissä kesä-heinäkuun vaih-

sen verran, että me pojat koulusta tulomatalla kävimme kokeilemassa saimmeko me ”kurikka-haukia”, eli kirkkaan jään alta kaloja puunuijalla tainnuttamalla. Isot pojat meille tämän kalastuskonstin neuvoivat.

En kyllä muista, että saalista olisi mainittavasti saatu. Tavallisesti kävi niin, että jos kala jään alla saatiin pyörähtämään selälleen, niin ennen kuin saatiin avanto hakattua, niin saalis kerkesi virota ja karata.

Nämä koulumatkaharrastukset katkesivat liki tyystin siihen, kun ”Pöngän pikajuna” aloitti liikennöinnin, eli kun aloitettiin koulukyyditykset. Koulukyydin piirissä olivat kaikki, joiden matka oli vähintään viisi kilometriä. Humpin koululaisista vain pöngänperäläiset pääsivät kyytiin. Isäni Rasin Aaro aloitti koululaisten kyyditykset hevosella ja hänen jälkeensä tätä liikennöintiä jatkoi Salintuvan Seppo. Jossakin vaiheessa hevoskyyti lopetettiin ja ”Vehka Otto” sai homman jolloin koululaiset pääsivät kouluun Volgan kyydissä. Siihen kyytiin minä en enää kerinnyt.

Heikki Rasi

teessa ja valmentautuminen alkoi heti vuoden alussa. Joka viikko minäkin hiihtelin parina iltana Pöngältä koululle voimisteluharjoituksiin ja takaisin Pöngälle kuun valossa. Muutamat naapurit ihmettelivät mitä minä iltamyöhäsellä hiihtelen kylillä siihen aikaan ja kuultuaan, mistä on kyse niin vähän jopa paheksuivat, oli kuulemma syntistä menoa.

Silloin tällöin pidettiin myös yhteisharjoituksia, joissa olivat Kivan koko joukkueet: naiset, miehet, tytöt ja pojat, Humpilta ei nais- ja tyttöjoukkueissa ollut ketään. Nämä yhteisharjoitukset pidettiin kirkolla Suojan juhlasalissa. Sitä en muista, miten minä Pöngältä sinne kuljin, matkaahan oli toista-kymmentä kilometriä.

Kirkonkyläläisistä muistan poikajoukkueeseen kuuluneen ainakin Sompin Jorman, Veistolan Sepon ja Arton, Kotakorven Jorman, Saarikosken Eimon ja Pekan ja palopäällikkö Salon kaksi poikaa, en muista heidän nimiään. Tyttöjen joukkueessa olivat ainakin Marjatta Hakkarainen (Vanha-Majamaa) ja Tuula Huhtanen, en tiedä nykyistä nimeä. Marja Viikari harjoitti naisia ja tyttöjä, Veli Ponteva sekä joku kirkonkyläläisistä miehiä ja poikia. Niin se talvi kului ja päivän työtkin menivät rattoisasti kun usein oli illalla meno voimisteluharjoituksiin.

Niinpä viimein koitti lähtöpäivä, aamulla varhain varustauduttiin Humpin Osuuskaupan pihalle eväslaukut mukana. Joskus seitsemän maissa pihaan ajoi kuorma-auto, jonka lavalla oli vanerikoppi, jossa raakalaudasta tehdyt penkit. Sinne me nousimme ja valitsimme istumapaikat. Kun oli päästy pari kilometriä, niin osa pojista kaivoi eväät esille ja alkoi syömään, Ponteva varoitteli, että ei kannata syödä eväitä ihan vielä, se on ilta käsillä, ennen kuin ollaan Helsingissä.

Ensimmäinen pysäkki oli sitten Karstulan linja-autoasemalla, jossa kirkonkylän joukkue jo odotteli. Peräkanaa kirkonkyläläisten kanssa sitten matkattiin. Matka ei kulkenut sitä nykyisin tavanomaista reittiä Jyväskylän ja Lahden kautta, vaan kävimme mm. Virroilla tutustumassa Torisevan jyrkän teeseen ja taisimme käydä myös Tampereella. Kuorma-auton lavalla matkustaminen on vähän erilaista kuin nykyaikaisissa busseissa, niinpä jotkut voivat pahoin, joku jopa yryösi.

Kuitenkin, kun päivä alkoi kääntyä iltaan, niin saavuttiinhan sitä viimein Helsinkiin. Siellä auto ajoi Porvoonkadulle Aleksis Kiven kansakoulun pihaan, jossa meillä tuli olemaan majoitus. Siellä oli väkeä niin kuin ”helluntaiepistolassa” varmaan satoja suurkisaosallistujia ympäri Suomea. Luokkiin oli tuotu makuualustoja ja peittoja. Sieltä eräästä luokasta karstusetkin saivat paikkansa ja ketään ei tarvinnut houkutellessa nukkumaan, niin väsyttävä matka oli takana.

Seuraavana aamuna oltiinkin sitten pirteitä kuin peipposet, kun johtajamme piti meille ”käskynjaon”. Sen jälkeen meidät vietiin Töölön pallokentän laidalla olevalle kisakanslialle, josta saimme kisapassit ja ruokaliput, joilla saimme käydä syömässä kenttärüokalassa, joka myös oli lähellä pallokenttää.

Kisaohjelmaan kuului harjoituksia joka päivä, niissä olivat mukana kaikki osallistujat. Harjoituksiin kului päivittäin aikaa noin 3-5 tuntia, ja loppupäivät voitiin sitten kulutella miten kukin halusi. Humppilaisia Ponteva käytti tietenkin Korkeasaarella ja Linnanmäellä. Sieltä jäi mieleen erityisesti vuoristorata sekä sähköautorata. Me pojat tutustelimme iltaisin stadionin ja yleensä asumapaikkamme lähialueisiin. Isot pojat katsastelivat tyttöjä ja jotkut löysivät ”Riksin

Ruotsalaisvierailu Hiskinmäellä kesällä 1948

Jatkosota vaikutti ratkaisevasti meidän perheeseemme, jonka kolme nuorinta lasta lähetettiin Ruotsiin sotalapsiksi. Päätös lasten lähettämis-

baarin” josta väittivät saavansa väkevempiäkin juomia kuin limsaa.

Kisaohjelmaan kuului myös Suomi-Ranska yleisurheilumaaottelun seuraaminen olympiastadionilla. Tästä maaottelusta muistan ainakin Eero Tuomaalan ja Ilmari Taipaleen kaksoisvoiton 5000 m:n juoksussa. Pituushypyssä Wilhelm Porrassalmitekiuuden Suomenennätyksen 762 cm. Keihään voitti Michel Macquet, vaikka vastassa oli MM mies Soini Nikkinen. Hän oli heittänyt maailmanennätyksen 83,56 viikkoa aikaisemmin 24.6. Kuhmoisissa. Ennätys kesti vain viikon koska näiden suurkisojen aikana puolalainen Janusz Sidlo rikkoi sen Milanossa 10:llä sentillä, hän heitti 83,66. Mainittakoon vielä, että myöskään Sidlon MM ei kestänyt kuin marras-joulukuussa pidettäviin Melbournen olympialaisiin saakka, siellä nimittäin Egil Danielsen, Norja, heitti 2,05 m pidemmälle, 85,71 tuli uudeksi maailmanennätykseksi. Muistan joukkueiden kapteenit, Ranskan joukkue 10 000 m kultamitalimies Alain Mimoun ja Suomen joukkue moukarinheiton hopeamies Oiva Halmetoja. Saimme seurata myös Suomi-Islanti jalkapalloottelua, jonka Suomi voitti numeroin 2-1. Ottelu käytiin olympiastadionilla.

Kisat huipentuivat massavoimistelueluesitykseen, joka oli Töölön pallokentällä, naiset, miehet, tytöt ja pojat esittivät vuorollaan oman ohjelmansa. Myös pitkin Mannerheimintietä kulkeva kisamarssi kuului tärkeimpiin ohjelmanumeroihin. Muistan marssin varsin hyvin, kun vettä satoi kaatamalla ja marssin jälkeen huoltajamme kuivailivat meitä karkeilla pyyhkeillä.

Aika pääkaupungissa kului kuin siivillä ja viimein koitti päivä jolloin vanerikoppinen Gaz-51 ajoi majapaikkamme pihaan ja meidät komennettiin kyytiin. Paluumatkamme taisi olla öiseen aikaan, koska ensimmäinen muistikuva siitä on se, kun Humpin osuuskaupan pihalla purkauduttiin alas auton lavalta. Sen jälkeen nopeasti kotiin, minun kisamatkani päättyi siihen, kun Koskilahden sillalla pysähdyin varistelemaan eväslaukun pohjalta viimeiset muruset särille ja ahvenille.

Heikki Rasi

estä ei ollut helppo. Asian ratkaisi lopulta se, että Ruotsissa olon oli määrä kestää vain puoli vuotta. Toisin kävi! Niinpä Mauri (4 v.), Pentti (3 v.) ja Pirkko (2 v.) saivat laput kaulaansa, ja matka

naapurimaahan alkoi.

Kaikki kolme päätyivät varakkaisiin perheisiin, jotka pitivät yhteyttä ihan kiitettävästi myös vanhempiini. Kirjeenvaihto sujui rouva Liljerothin ystävällisellä avulla. Koska sekä vaatteista että ruoasta oli puutetta vielä pitkään sodan jälkeenkin, olimme kiitollisia paketeista, joita saimme näiltä ruotsalaisperheiltä.

Suureksi yllätykseksemme Pirkon kasvattivanhemmat ilmoittivat saapuvansa vierailulle kesällä 1948, jolloin Pirkko oli 9vuotias. Oliko kyse Pirkon jatko-oleskelusta sijaisperheessä, sitä minä en koskaan tullut tietämään. Luultavasti. Mutta minusta, silloin viisivuotiaasta tytöstä, tuntui hienolta saada sellaisia vieraita meille! En osannut ajatella, kuinka aivan toisenlaisista oloista tulevat ihmiset sopeutuisivat meidän vaatimattomaan kotiimme. Jo se, että meillä oli ulkokuusi, vain yksi makuuhuone ja pesupaikkana sauna, aiheutti varmasti heille pieniä ongelmia.

Äidillä oli paljon hoidettavia asioita: jostain piti saada vähän parempaa ruokaa, kunnollisia vuodevaatteita ja tulkki, jotta pystyttäisiin vaihtamaan ajatuksia. Onneksi naapurissa asui opettajaksi opiskeleva tyttö, Helvi Liimatainen, joka lupautui olemaan mukana ja toimimaan tulkkina koko vierailun ajan.

Äänekoskella oli silloin tehtaan palveluksessa useita äidinkielenään ruotsia puhuvia työntekijöitä, jotka osaltaan auttoivat kieliongelmissa. Lähistöllä asuivat muun muassa Olanderit, joilla oli vuohia. He olivat kuulleet äidiltä meidän vieraistamme ja halusivat kutsua Pirkon katsomaan, kuinka vuohta lypsetään. Minun piti tietysti lähteä oppaaksi. Pirkko ei oikein pitänyt siitä, että pikkusisko roikkui mukana. Niinpä hän pinkaisi juoksuun jättääkseen minut matkastaan. Mutta eihän minua niin vain jätetty! Yhtä aikaa saavuimme perille ja seurasimme vuoheen lypsämistä Pirkkokin

Muistelmia talvisavotasta v. 1957

Oli helmikuun ensimmäinen sunnuntai vuonna 1957. Kaksi hevosta kävellä lompasii hitaasti heinäkuormat perässään halki Saarijärven Pyhähäkin kansallispuiston avattua talvitietä. Hevosten hengitys höyryää, pakkasmittari näyttää aamulla 27 astetta.

Etummaisen kuorman keulilla istuu kaksi miestä pöristen kaikenlaista. Takimmaista kuormaa ajaa 15-vuotias poikanen hypäten aina välillä kävelemään kuorman viereen lämmitelläkseen.

Siinä matkaa kaksi savottamiestä Heinäpohjan kylästä kohti sydänmaata, jossa sijaitsee Maja-

halusi kokeilla, saako hän maitoa tulemaan, mutta se ei oikein onnistunut. Lopuksi saimme mehua ja pikkuleipiä, ja se oli ainakin minusta paras osa koko kyläilyä.

Eräänä päivänä huomasimme kauhuksemme, että Pirkko oli kadonnut! Etsimme kaikki mahdolliset paikat löytämättä häntä. Rouva Bengtson, Pirkon sijaisäiti, oli jo aivan paniikissa. Sitten jollekin tuli vessahätä ja kuinka ollakaan, eläinrakas siskoni löytyi ulkokuussistamme rottia katselemasta! Siihen aikaan ulkoveissoissa oli runsaanlaisesti näitä otuksia.

Yksi päivä oli varattu Saarijärvellä käyntiin. Siellä asui vanhin sisareni Kaarina. Menimme linja-autolla. Istuimme Pirkon kanssa etupenkissä, ja minua nolotti, kun Pirkko lauloi kovalla äänellä koko matkan. Kauniistihan hän kyllä lauloi, mutta minusta se oli kamalan huonoa käytöstä! Perillä vieraamme saivat kunnan päivällisen, sillä Kaarina oli hyvä ruoanlaittaja.

Yleensä ottaen Pirkko kohteli minua aina vähän huonosti. Hän kun oli saanut olla kaiken keskkipiteenä, ja nyt oli tuo räpäle, joka vei jonkin verran huomiota pois hänestä! Toisaalta Pirkosta ja veljestämme Lassesta tuli silloin hyvät ystävät, ja se ystävyys kesti pitkään. Lasse vierailikin Bengtsonilla työskennellessään Oskarshamnissa Ruotsissa.

Pian vierailun jälkeen saimme Bengtsoneilta pakketteja, jotka sisälsivät verhoja, vaatteita ja kaikenlaisia ruokatarvikkeita. He olivat tarkasti huomioineet, mistä täällä oli puutetta. Vierailusta jäi meille ja koko Hiskinmäen väelle pitkäksi aikaa puheenaihetta.

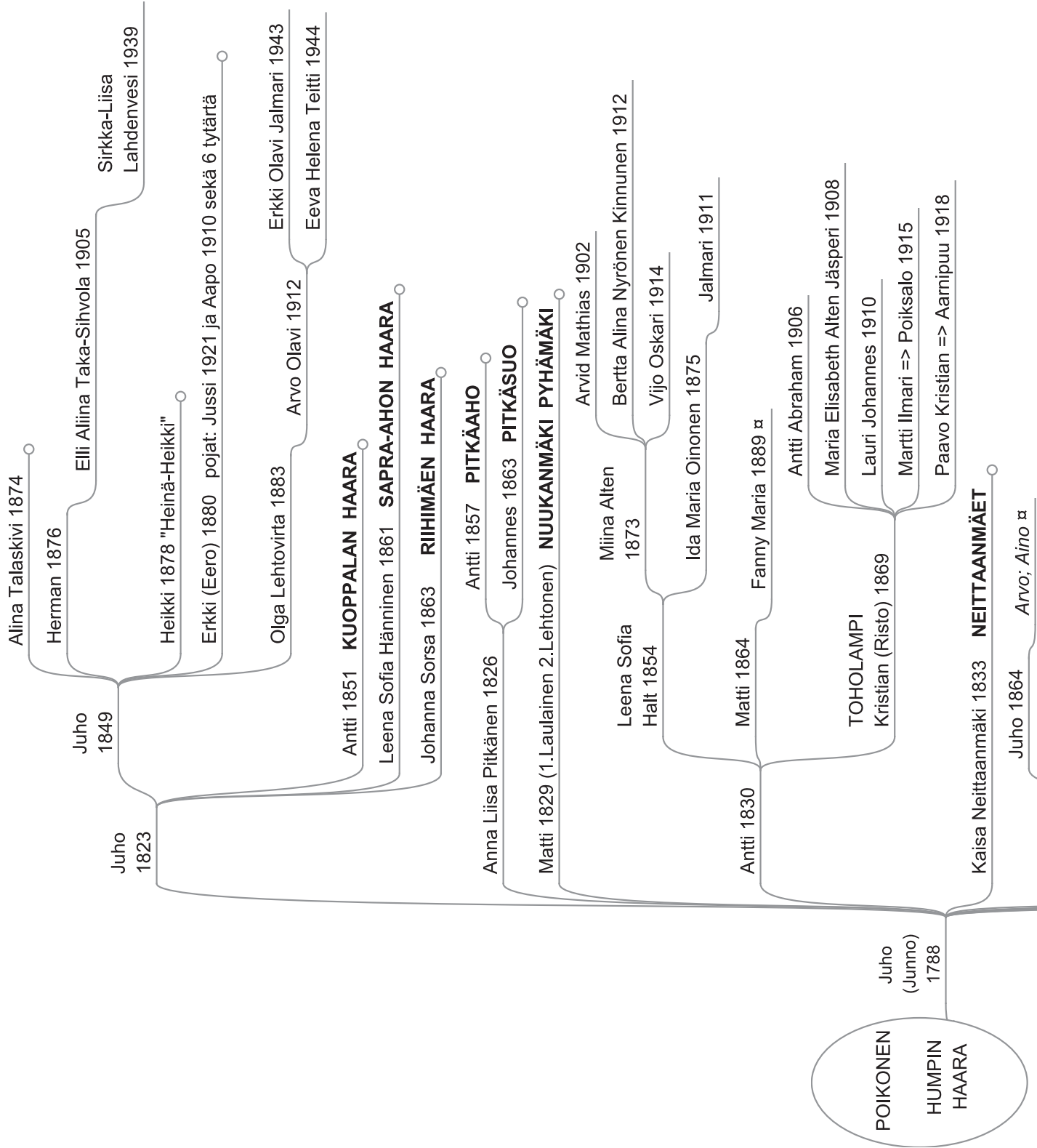
Kovin paljon muistoja tuosta vierailusta ei mieleeni ole kuitenkaan jäänyt. Onneksi otettiin paljon valokuvia, joiden avulla monta asiaa palautuu mieleen.

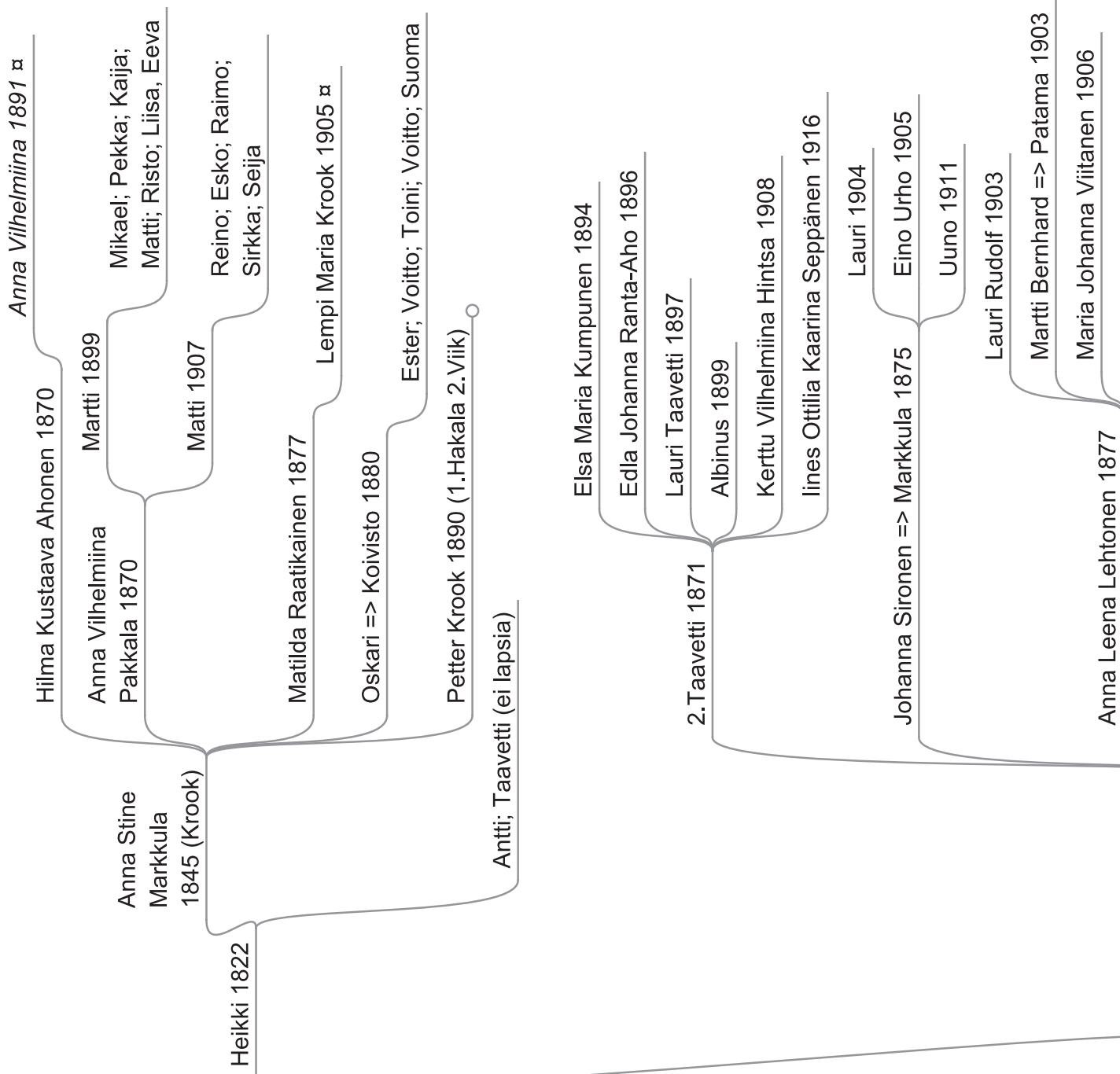
Tuula Rasi

järven metsätyökeskus. Tukinajurit ovat käyneet ostamassa hevosille muonaa isäntä Martti Leppäselältä. Nämä tukkimiehet ovat Karstulan Korppisenkylältä Rasin Aaro ja Pöngältä Kuivalan Vih-tori. Poikanen on Aaron poika Heikki.

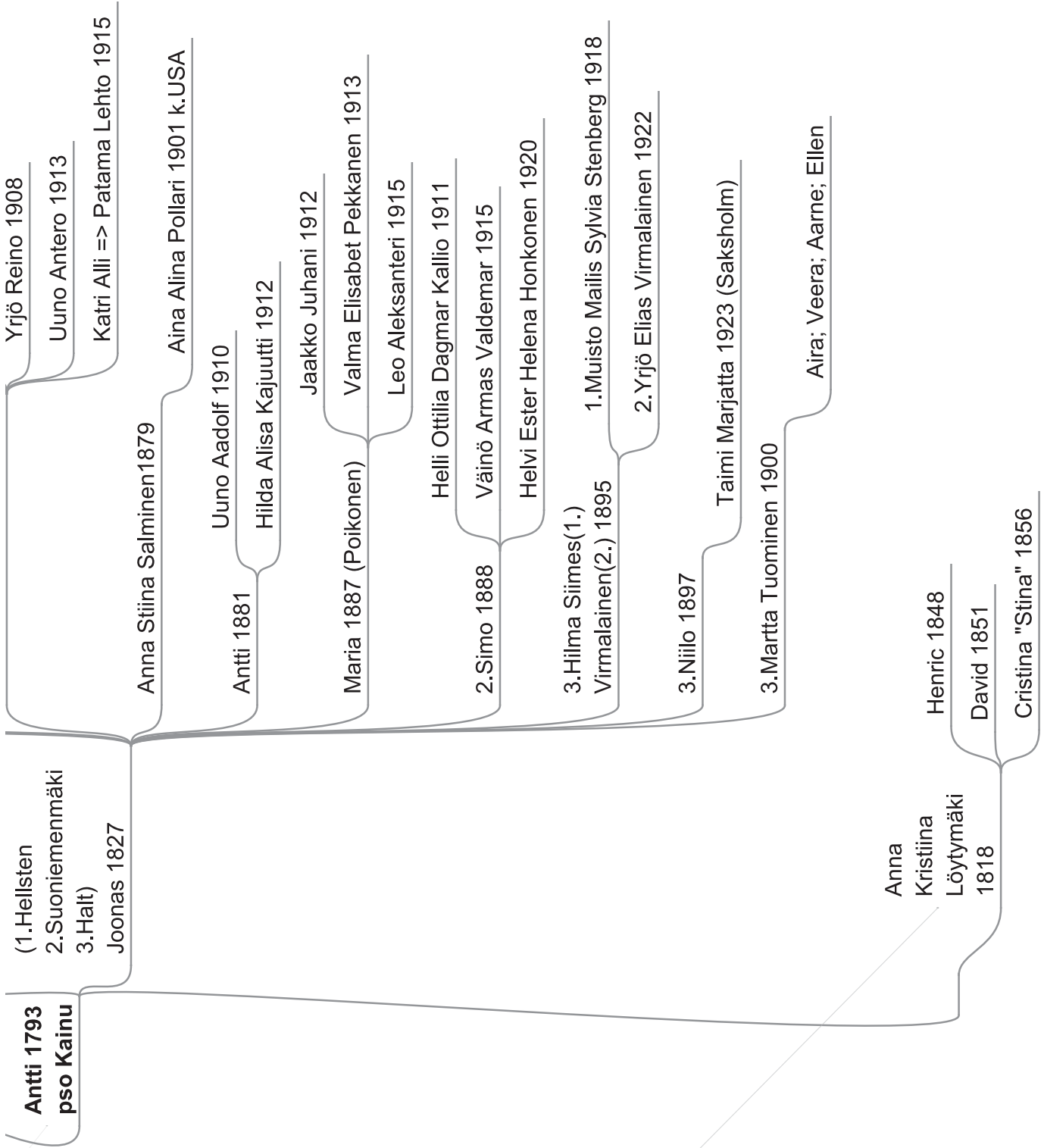
Keskiviikko 2.1.1957

Tänä aamuna se sitten on se lähtö savottaan Saarijärven salomaille Häkkilän kylän liepeille. Minun on määrä mennä Niemisen linja-autossa joka on Pöngän tienhaarassa klo 6.40 ensin Saarijärven kirkolle ja edelleen Viitasaaren suuntaan menevässä postiautossa noin kymmenen kilometriä. Siitä sitten kävellen muutama kilometri Tiilikan

LUKSAN-
 NIEMEN
 HAARA

kämppekartanoon.

Minun piti ottaa yhteys linja-autossa Kalmarin kylältä mukaan lähteviin savottamiehiin, mutta ajattelinkin, että seurailen vain miehiä sopivan välimatkan päästä. Sillä heistä ei voinut erehtyä, oli pihkaiset vaatteet ja repuista näkyi jokaisella kirvesvarsi. Niinpä kun oltiin matkattu ensin Saarijärvelle ja edelleen Viitasaaren suuntaan kymmenisen kilometriä, savottamiesporukka laskeutui autosta, minä viimeisenä. Sitten lähdettiin kävelemään kohti Tiilikan kämppää, minä muutaman sadan metrin päässä miesporukasta. Enhän minä ilennyt mennä kämpälle asti, vaan käännyin näköyhteyden päästä käveleskelemään takaisin.

Viken ja isän oli määrä tulla Viken nuoremman veljen Armin Magirus Deuz kuorma-autolla hevosiineen ja kaikkine savottatarpeineen, ja aikataulun piti olla sellainen, että he ovat perillä ennen hämärän tuloa, siinä kolmen, neljän maissa. Niinpä minä tuumin, että käveleksin edes takasi siinä tiellä ja pidän varani, että kun Magirus ilmestyy näkyviin, niin minä källäilen kämppekartanon pihalle.

Pitkäksi siinä päivä venyi, kerkesin kävellä mutkan jopa Saarijärven kirkolla ennen iltaa. Laskeskelin myöhemmin, että kävelin sinä päivänä noin nelisenkymmentä kilometriä. Mutta kun hämärä alkoi laskeutua ja minä olin siirtynyt lähelle kämppekartanoa, alkoi kuulua raskasta dieselin jurnutusta, ja Magiruksen vihreä nokka ilmestyi mutkan takaa. Sieltä savottamiehet viimein tulivat. Kuorma purettiin, jäimme yöksi Tiilikan kämpälle ja aamulla matka jatkui muutaman kilometrin päähän Majajärven metsätyökeskukseen, josta tuli meidän tämän talven koti.

Savottaelämää

Siitä se alkoi minun ainutkertainen kokemukseni oikeasta savottaelämästä. Ensimmäiseksi purettiin kuormat, valittiin petipaikat ja ylipäätään asetettiin asumaan.

Jo samana päivänä ajettiin ottamaan ajopalsta, jonne kertyi matkaa kämpältä pari kolme kilometriä. Jussiniminen työnjohtaja (sukunimeä en muista) näytti palstan ja purkulanssin. Ajelimme sinä päivänä valmiiksi teitä, kaatomiesten oli määrä tulla seuraavana aamuna meidän palstalle. Siihen aikaan moottorisaha oli vielä perin harvinainen. Niinpä meidänkin kaatomiehet, Ville (en muista sukunimeä) ja Mansikka-aho (en muista etunimeä) kaatoivat petäjiä justeerilla. Puunjuurelta ei kuulunut muuta kuin ähinää, mutta viimein aina suurikin puu kaatui komeasti rysähtäen. Savotta aloitettiin sahatukkien ajolla, lisäksi oli parikymmentä metriä

pitkiä puomipuita. Oikein varsinaisia ikipetäjiäkin löytyi: tyveltä läpimitta saattoi olla jopa metrin ja pituutta 2030 metriä, sekä latvaläpimitta vielä 30 cm. Niistä tehtiin laivapuita, en tiedä mitä se sitten tarkoittikin. Sellaisen puun kaatokin oli jo taidetta, että sen sai lähtemään haluttuun suuntaan. Myös ajo oli oma rituaalinsa mutta kyllä niitäkin vain lanssiin nuivattiin.

Jos meidän kaatomiehet olivat justeerimiehiä, niin kyllä savotassa oli muutamia moottorisahamiehiäkin. Muistan ainakin sellaisia sahoja olleen kuin erään Heikin Jobu Junior, PikkuJobu, paino noin 12 kg. Tornion Veikolla oli Jobu Senior, Iso Jobu, ja Veikko Tarvaisella Sarvi Stihl. Nämä sahat painoivat n. 20 kg. Moottorisahamiehet kaatoivat useammalle ajomiehelle.

Kun tukkileimikot olivat lanssissa, niin alkoi pinoavaran ajo, edellisenä kesänä hakattua halkoa ja paperipuuta ym. Kerran meille oli sattua halon ajossa suuri vahinko, kun Pyyhehevonen putosi suonsilmäkkeeseen niin, että vain selkä ja pää näkyivät. Kyllä siinä isän kanssa totisina pohdittiin, että miten hevonen pelastetaan, mutta kun halkokuorma päästettiin pois perästä, niin Pyy hyppäsi suosta ylös. Sai kai jotain pitävää jalkansa alle, mistä ponnisti.

Vapaa-ajan viettoja savotalla

Talviset päivät ovat kovin lyhyet, joten hämärää vapaa-aikaa jäi melko paljon. Pääasiallinen vapaa-ajan viettotapa oli miesten tarinointi; jutturinkejä kertyi joka ilta. Joskus oli pieniä ryyppäjäisiä, tosin aika harvoin.

Muistan erään Ville-nimisen ”jätjän”. Hän oli kaappijuoppo ja monesti yön aikana tyhjensi petromaksin sytytystenttupullon. (Olen kuullut että hän olisi vanhempana sokeutunut.) Korttirinkejä muodostui lähes joka ilta. Ne olivat harmittomia, pöydässä kilisivät vain kolikot. Karneimmat muistot minulle jäi tilipäivien jälkeisistä korttiringeistä. Niissä istui totisia miehiä, pelinä oli yleensä avopokeri eli sökö. Tässä ringissä pelistä oli leikki kaukana, tilirahat joutuivat uusjakoon. Majajärvellä oli yksi ammattipeluri, joka yleensä puhdisti ne miehet, jotka eivät pystyneet pysymään pois korttiringistä. Normaalisti tilien jälkeisinä öinä tämä ammattilainen kiersi koko hoitoalueen kämpät ja hän ehkä sai parhaat tulot koko savotasta. Tällaisia ammattimiehiä sopi yhteen kämppään kuulemma vain yksi. Tiesin useita suurten perheiden isiä, joille ei jäänyt muuta kotiin viemistä kuin pihkaisia vaatteita repullinen. (Onneksi isä ja Vikke eivät istuneet koskaan korttiringiin.)

Saunamajurina

Muistini mukaan tämä talvi oli aika kylmä. Eräänä lauantaiaamuna, kun pakkasta oli taas lähes 30, isä käski minun jäädä kämpälle. Se oli mieluinen määräys. Kun kämpän pihamies huomasi minun makoillevan toisten lähdettyä palstalleen, hän kysyi minua saunan lämmitykseen, ja sehän sopi minulle. Panin saunan lämpiämään jo aamupäivällä. Puut olivat hyviä metrisiä honkahalkoja, jotka sopivat

kiukaan alle sellaisenaan. Päivän kun niitä poltettiin, niin kyllä löylyä riitti! Minä sain pestin joka lauantaiksi, yhtiö maksoi siitä saman päiväpalkan kuin kämppäukollekin.

Näin vietettiin talvi 1957. Minä olin täyttänyt 16 vuotta aivan äsken, 4.4. Vikke ja isä alkoivat puhella, että pian olisi lähdeävä ajamaan sontaa pelloille. Niinpä sitten eräänä aamuna he ilmoit-

Muistoja kultaisilta lapsuusvuosilta

Oli juhannusaatto joskus aivan 60-luvun alussa. Olimme uimassa kavereiden kanssa uimapaikassa, joka sijaitsi Humpilla nykyisen Kuusenjuurentien varrella joensuussa, josta Korppisenjärvestä lähtee puro Pikkukorppista kohti.

Meitä oli melkoinen poikajoukko, minun lisäksi mukana olivat isoveljeni Erkki, Kantasen veljekset Jorma ja Unto, Korpelan Markku ja Viikin Seppo. Olimme jo muutamana päivänä seurailleet, kuinka pienehkö joukko kylän miehiä käveli peltonreunaa pitkin peltojen keskellä olevalle heinäladolle ja takaisin. Oli jo syntynyt melkoinen polku heidän jäljistään.

Siinä kesäauringon lämmittäessä saimme idean ja lähdimme vakoilemaan, mitä sillä ladolla oikein mahtoi olla. Odottelimme pusikossa, ja nähtyämme miesten taas tulevan ladolta pois päin, lähdimme hiiviskelemään pusikon suojissa kohti latoa.

Ensi katsomalta lato näytti aivan tyhjältä lukuun ottamatta suurta kasaa ylivuotista heinää. Ajattelimme, että miehet kävivät siellä kortilla. Mutta sitten, kun joku meistä kapusi heinäkasan päälle, huomattiin, että heiniin oli kätkeyty suuri kiljatonkka.

Tonkka tietysti avattiin ja nuuhkittiin ja mietittiin, mitäs nyt tehtäisiin. Korpelan Markku ehdotti, että kaadetaan maahan ja jäädään kyttäämään läheiseen pusikkoon ja katsotaan mitä tapahtuu. Kantasen Untolla oli parempi ehdotus: ”Kusataan joka poika tonkkaan ja jäädään kuuntelemaan pusikkoon, miltä maistuu”.

Se olikin niin hyvä ehdotus, että sai täyden kannan-

tivat Jussille, että pitäis saada lopputili. Lopputili laskettiin, ja miehet saivat rahat kouraan. Kaikki savottatarpeet lastattiin sitten ronkkeliin päälle, ja ukot lähtivät ajelemaan kohti Korppisenkylää. Heidän reittinsä kulki talviteitä, Majajärvi Kannonpää Kannonjärvi ja edelleen maantietä Aho-Vastinki Lauttamäki Korppinen. Ja Vikke vielä Pöngälle. Matkaa kertyi kolmisenkymmentä kilometriä.

Minä taas kävelin kansallispuiston halki maantielle ja nousin linja-autoon. Muutaman tunnin päästä olin Pöngän tienhaarassa ja pian kotona.

Näin vietin talven 1957, joka on jäänyt mieleeni, koska muistan sen hyvin kylmänä. Varmasti siihen vaikuttaa sekin, että olosuhteet olivat varsin erikoiset 16-vuotiaalle poikaselle.

Heikki Rasi

tuksen. Niin tehtiin. Hieman tonkassa pinta nousi, mutta emme mietiskelleet sitä sen enempää. Kansi kiinni ja takaisin heinäkasan alle.

Menimme uimapaikalle, ja joku meistä oli päivystämässä kylälle päin, näkyykö ketään. Jonkun ajan kuluttua miesjoukko lähestyikin noin puolen kilometrin päässä. Me kipaisimme metsäreunan suojassa ladon lähelle. Odoteltuamme aikamme miehet tulivat polkua pitkin ja menivät latoon. Olimme niin lähellä latoa, että kuulimme aivan hyvin, mitä siellä puheltiin. Ukot alkoivat tosiaan kortille, mutta sitä ennen kiljutonkka nostettiin korttirinkiin. Korttia pelailtiin jonkun aikaa ja äänistä päätellen myös maisteltiin kiljua. Ensin kuulosti siltä, että täydennyksestämme ei olisi ollutkaan mitään apua. Mutta sitten joku ukoista kuului ihmettelevän: ”*Oes pitännä laettoa uus satsi juhannukses, tämä alakaa olemaa jo hapan-ta.*” Toinen ääni kuului: ”*Ee tässoo mittää vikkoa, minä laeton oamulla kuivia ruisleivän kappaleeta sekkaa, siitä soattaa tulla lisseä makkua.*” Sitten kuului, kun muutama muukin ylisteli hyvää makkua. Yksi kuului kuitenkin olevan sitä mieltä, että kilju alkaa olemaan yli-ikäistä: ”*Ee tämä taeja en-neä ies peähä männä.*”

Me naureskeltiin pusikossa ja oltiin sitä mieltä että kyllä tämä oli hyvä juhannuskepponen.

Joskus paljon myöhemmin kävi mielessä, että tunnustaisi jollekin asianosaiselle miehelle, miksi kiljun maku oli muuttunut ”happamaksi”. Se jäi kuitenkin tekemättä. Eihän sitä tiedä, vaikka olisi vielä suuttunut asiasta.

Pentti Rasi

Elsan ja Williamin rakkaustarina – isoisäni kirjeitä isoäidilleni

Elsa Maria Poikonen 29.9.1894-1.2.1981 ja
William Adiel Kumpunen 26.6.1885-20.1.1953

*”Toivo vaan sitä hetkeä, koska saat puristaa rintaa-
si vasten, jota sydänallasi olet kantanut. Sitä toivon
minäkin”*, näin isoisäni William kirjoitti Luopioi-
sista isoäidilleni Elsalle 30.4.1918. Aikana, jolloin
rakkaus oli nuorta ja elämä täynnä mahdollisuuksia
ja toiveita. Ja kuitenkin aikana, jolloin Suomessa
elettiin kansalaissotaa. Aikaa, jolloin haaveet ja
suunnitelmat katosivat. Aikaa, jolloin elämä näyt-
täytyi ilman maallista tulevaisuutta. Kuolema oli
vasten kasvoja joka päivä ja joka hetki.

Olen taas kerran lukenut läpi kirjeitä ja itkenyt. Kir-
jeitä kansalaissodan ja toisen maailmansodan ajoil-
ta. Kirjeitä, joita isoisäni on kirjoittanut isoäidilleni
keväällä 1918 ja keväällä 1943, jolloin isoäitini oli
hoidettavana Helsingissä. Sanotaan, että sanat ovat
syynä kaikkeen inhimilliseen tuskaan. Sanat ovat
syynä myös iloon ja rakkauteen. Isoisäni on anta-
nut kokemuksilleen sanallisen muodon. Sanat tuo-
vat mukanaan tunteita. Ja nämä tunteet purkautuvat
silmistäni kyynelienä, kyynelienä siitä rakastavas-
ta huolenpidosta ja niistä lempeistä sanoista, joita
kirjeet ovat täynnä. Vielä kahdenkymmenenviiden
avioliittovuoden jälkeenkin keväällä 1943.

Nuoruutensa isoisäni vietti kotitilansa pelloilla,
kunnes siihen aikaan vallinnut amerikankuume sai
hänetkin lähtemään suuren meren taakse. Karstulan
muuttoinnostusta kuvattiin lehdissä jopa ”karstu-
lantautina”. Ja kerrotaan, että summassa sinne men-
tiin, ”*summassa vaan ku karstuset Amerikkaan*”.
Yhdysvalloista isoisäni kuitenkin palasi isänmaan-
rakkauden ja koti-ikävän ajamana takaisin.

Isoisäni osallistui kansalaissotaan, jota käytiin
tammikuun lopusta toukokuun puoliväliin vuonna
1918. Kirjeitä on postitettu milloin Lempäälästä
milloin Luopioisista, välillä Kosken kirkonkylästä.
Matka oli usein rankkaa, joskus useampikin päivä
yhtämittaa. Onneksi isoisälläni oli polkupyörä, sillä
hän toimi pataljoonan päällikkö Sjöströmin lähetti-
nä. Ja kun lepohetki tuli, isoisäni tarttui kynäänsä
ja kirjoitti. Ajatuksien kirjoittaminen muistutti kai-
pauksen, rakkauden kirjeeseen kätkemistä. Oli löy-
dettävä oikeat sanat, oikeat tunteet, oikeat tarkoi-
tukset. Ja odotettava, että avaja yllättyy. Kuulee
rakkauden laulun. Rakkauden, mikä tuo kosteuden
silmiiin ja rauhan mieleen.

Huhtikuun puolivälissä hän vastasi isoäitini kirjee-

seen: *”Jos niin taas on kuin viime kirjeessäsi mai-
nitsit, niin älä sure yhtään, kanssasi olen jakava
surut sekä ilot. Yhdessä olen kantava meille mää-
rättyä kuormaa. Vaikka myrsky kuinka raivoaisi
elämämme poluilla, yhdessä vastoinkäymiset mei-
dät kohtaisi, yhdessä taistelemme. Nyt en kuiten-
kaan ole itse itseni. En siis voi tehdä niin kuin suu-
rin toivoni olisi. Olen sallimuksen määrättävissä,
vaan ei suinkaan sallimus mahtane niin tyly olla,
että en voi toivettani täyttää, että Sinun elämäsi
pursi minun tähteni joutuisi salakarille, haaksirik-
koon. Ei ei! Tuhat kertaa ei! Suokoon luoja, että
voisin terveenä kotia palata ja Sinulle lupaukseni
täyttää. Sitä sydämestäni toivon. Pyydän, että kir-
joittaisit minulle oikein pitkällä ja useasti. Se olis
kuin kaste kuivalle maalle, kun saisi tietoa kotoisis-
ta kuulumisista.”*

Elsa ja William 1918

Kevät kului ja huhtikuun lopussa isoisäni kirjoiti,
että lomasta ei ole tietoa, mutta *”minun soti-
laskontrahtini loppuu 24 päivän kuluttua, silloin
ainakin pääsen kotia. Silloin voimme ratkaista
elämämme, silloin ei enää Sinunkaan tarvitse olla
epätoivon valtaamana...”*

Toukokuun alussa tuli tieto punaisten kukistami-

sesta Suomessa. Valkoiset olivat voittaneet. Vaikka matkanpäästä ei ollut tietoa, isoisäni toiveikkaana kirjoitti: ”*Odota vielä hetkinen, äläkä ole surullinen, sillä ei se ole hyvä, että Sinä sitä suret, jos niin on käynyt. Siitä johtuu vain ikävyyksiä sitten pikku-tulokkaalle. Jää taas hyvästi kuin kädestä puristaen!*”

Isoisäni palasi sodasta ja avioitui isoäitini kanssa heinäkuun alussa 1918. Elokuun lopussa syntyi poika, Kauko Emil Untamo. Poika, jota sai puristaa rintaa vasten ja joka sydänalla oli kasvanut. Perheeseen syntyi myös tyttö, Ritva Unelma, kaksikymmentä vuotta myöhemmin. Taivaan Isä kutsui kuitenkin Ritvan luoksensa jo puolen tunnin ikäisenä. Perheen Untamosta ja Unelmasta vain Untamo sai elämän.

”*Kaihomielin ilmoitamme, että Herra kutsui luoksensa odotettumme Ritva Unelman Karstulan sairaalassa 26.3.1938, ½ tunnin ikäisenä. Kaivaten muistaen Elsa, William ja Kauko Kumpunen. Mä olen taimi sun tarhassas, ja varten taivasta luotu, sun isälliseen huomahas jo syntymästäni suotu.*”

Suru kosketti. Kuolema tuli äkkiarvaamatta lähelle. Se pakotti näkemään elämän rajallisuuden. Se vei lupaukset ja toiveet. ”*Jumala pidä meistä kiinni. Älä jätä meitä Herra.*” Sureminen oli vaikeaa ja itkeminen raskasta, mutta sovanhempani eivät voineet olla itkemättä. Oli aika miettiä tulevaisuutta. Elämä ei ollut kuin elämä ennen. Aito rakkaus kuitenkin säilyi. Aito rakkaus, se rakkaus, mikä on selittämätöntä. Kipu ja kärsimyksiä ei pystytty poistamaan, mutta ”...*vaikka myrsky kuinka raivoaisi elämämme poluilla, yhdessä vastoinkäymiset meidät kohtaisi, yhdessä taistelemme...*”

Isoisälläni ja isoäidilläni oli vuosikymmeniä ollut kyläkauppa. Kauppa, josta sai ostaa niin jauhoja, sokeria, kahvia kuin paljon muutakin. Ritva Unelman kuolema vei kuitenkin yrittämiseltä mielekkyyden, vaikka yhdessä rukoiltiin, vaikka yhdessä pidettiin kiinni siitä hyvästä, mikä oli jo saavutettu. Kyläkaupan toiminta lopetettiin muutama vuosi myöhemmin. Suru jätti jälkensä, vaikka keskinäinen rakkaus säilyi. ”*Rakkaus on pitkämielinen, rakkaus on lempeä... kaikki se kärsii*”. Ja kuin Taivaan Isän lähettämänä perheeseen tuli uudeksi valonsäteeksi äitinsä menettänyt pikku-Vieno. Pikku-Vieno sai kodin ja rakkauden.

Kevätalvella 1943 isoäidilläni oli sairaalajakso Helsingissä. Kuulumisia ja ikävää viestitettiin puhelimitse, kirjeitse ja sukulaisten välityksellä. Kuulumisissa isoisäni kertoi talon hoitoon liitty-

vistä asioista, jotka ilman emäntää eivät sujuneet aivan mutkattomasti. Isoäitini 73-vuotias äiti piti kuitenkin huolta keittämisestä ”...*ja kyllä se Häneltä käykin vanhalta muistilta.*” Mutta joka kirjeessä oli myös maininta ikävästä, mikä raastoi mieltä.

Oli porsituksesta huolehtimista, oli lypsämisen järjestämistä ja palvelijan etsimistä, oli saippuan tekoa ja pyykinpesua, kuten seuraavasta katkelmasta käy ilmi: ”*Ajattelin kirjoittaa Sinulle eilen, siis Marianpäivänä, vaan kirjoittamiseni jäi syystä, kun sika alkoi lopultakin tehdä porsaita. Alkuporsitus sujui hyvin ja niitä tuli 14 kappaletta kaikkiaan... nyt on siis porsaita elossa enää 8 kappaletta... se porsitushomma ei nyt oikein hymyillyt kuten tavallisesti, vaan sattuuhan sitä senlaista ja maallistahan tämä on. Emän kanssa olen ajatellut, että syötetään sitä vähän ja pistetään menemään sotapojille.*” Huhtikuun alussa hän ilmoitti porsaiden voivan hyvin. ”*Kyllä niistä taitaa sikoja tulla. Murre niitä hoitaa kuin omia pentujaan. Ja harmaa lammaskin teki tytön ja pojan, molemmat valkoisia sekä erittäin virkeitä. – Eikös meille kuulu jotain hyvääkin, ainakin nuo kaksoset, jotka viime yönä syntyivät? ... mutta sehän olisi pääasia ja suurin toivoni, kun Sinä saisit terveytesi takaisin. Kuinka hartaasti odotankaan sitä hetkeä, että voin lähteä Sinua hakemaan kotia, sillä koti ei tunnu kodille ilman Sinua.*”

Posti ja kirjeet kulkivat postinkantajan mukana, joskus oli käytössä polkupyörä, joskus sukset tai potkukelkka. Pahimpina päivinä kantoreitti oli kuljettava jalkaisin. Ja sota-aikana postin tulokin viivästyi. Sunnuntai-iltana maaliskuussa 1943 isoisäni vastasi saamaansa kirjeeseen: ”*Elsa tyttöni! Terve taas ja sydämelliset kiitokiset kirjeestäsi, jonka illalla sain aivan odottamattani, sillä tänne meidän kylälle ei lauantaina postia tulekaan kuten ennen, vaan Suutarin Laurin muija oli lauantaina kirkolla ja otti kirjeen postista ja työllään tuotti tänne meille asti.*”

Pakettejakin isoisäni lähetti säännöllisesti niin pojalleen rintamalle kuin vaimolleenkin sairaalaan Helsinkiin. ”*Minä pistän pienen paketin tulemaan Sinulle, vaan sen kerman kanssa on vähän ikävää, jos se pullo sattuisi särkymään ja pilaisi oman sekä vielä lisäksi toistenkin postin, sillä juoksisihan kerma paketista ulos ja niin turmelisi mukana olevaa vierastakin postia. Kananmunia koetan kuitenkin lähettää, sillä tänään on niitä kolme kappaletta tullut. Voi tuntui olevan kokolailta suolaista, vaan peskää liika pois. Jääppäs nyt taas Hänen haltuunsa, joka meille elämän antanut on.*” Ja maitokortin

kansanhuollosta hän laittoi mukaan aina kun sen sai.” *Sinulle lämpimät sukkokset.*”

Pitkäperjantain aamuna kello puoli kuusi aurinko paistoi leppoisasti hiukan pilvien varjoamalta idän taivaalta. Lämpömittari osoitti kahdeksaa astetta lämmintä ja oli tulossa aivan kesäntuntuinen päivä. Isoisäni kirjoitti: *”Nyt kun sain Sinulta omakätisen kirjeen, on sielun tilani paljon rauhallisempi ja toivoni varmistui, että ehkä tästä sentään lopulta-kin selvitään. Odotin Sinua jo tänä päiväksi kotia, vaan odotukseni oli turhaa, sillä eihän kohtalo sitä vielä sallinut. - Sieluni sisimmässä tunnen kyllä vä-
rätelyjä, niin hienosointuisia, joita en voi sanoin tulkita, tahtoisin Sinut luokseni, niin luokseni. –
Odottaen Williamisi.”*

Aika kului ja isoäitini paraneminen ei näyttänyt edistyvän toivotulla tavalla. Isoisässäni heräsi jo epäluulo, onko lääkäriellä haluakaan tautia parantaa, *”... vaan tahtoo sinun terveytesi kustannuksella ahfäärätä, elikkä taas Hän ei ole tehtäviensä tasolla. Hänhän on nyt Sinua hoitanut kuukauden päivät ja tilanteesi ei vielä ole paljonkaan parempi. Mielestäni olisi paras, että sille äijälle sanoisi hyvästi ja etsisi uuden hoitajan. Jos menet toisen luo, niin älä sano, kenen hoidossa olet aikaisemmin ollut. Kuinka Sinä siellä selviät niissä finanssiasioissa? Kirjoitathan tänne, jos valuuttaa tarvitset, niin minä koitan lähettää.”*

Kultasormuskin vaihtui välillä rautasormukseen. Sormukseen, jonka isoäitini sai vastineeksi lahjoittaessaan kultasormuksensa, jotta sotaa käyvä

Suomen valtio saisi hankittua sotavarusteita. Näin he halusivat olla auttamassa isänmaataan monen muun suomalaisen tavoin. Rakkaus kuitenkin säilyi, *”rakkaus ei koskaan häviä...”* .

Isoisäni haudalla tammikuussa 1953 maanviljelijä Vihtori Möttönen oli puhunut kiittäen siitä uhrautuvasta työstä, mitä isoisäni oli lähes neljäkymmenen vuoden ajan tehnyt Karstulan kunnan, Karstulan säästöpankin ja monien muiden yhteisten asioiden hyväksi. Ja lähes neljäkymmentä vuotta isoisäni oli kulkenut isoäitini rinnalla yhteistä elämänpolkua rakastaen ja kunnioittaen. Rakastaen ja kunnioittaen niin kuin Jumalan kasvojen edessä oli luvattu kaikissa elämän vaiheissa, kunnes kuolema erottaa. Mutta kuolema, joka kerran erotti, on liittännyt heidät ja heidän rakkautensa jälleen yhteen. *”Ei kuolema eikä elämä... ei mikään voi erottaa meitä rakkaudesta...”*. Nyt Ritva Unelma, isoisäni, isoäitini ja isäni nukkuvat kaikki vierekkäin Jumalan kämmenellä. Syyskuussa 1953 päivätyyn tositteeseen isoäitini oli allekirjoittanut nimensä ja kuitannut maksetuksi viimeisen yhteisen maanpäällisen kotinsa: *”Emäntä Elsa Kumpunen o.s. Poikonen on tänään maksanut A. Wahlfors`in hautakiviveistämölle hautalaitteesta kahdeksankymmentätuhatta seitsemänsataa markkaa, joka saaduksi kuitataan.”*

”Niin pysyvät nyt usko, toivo, rakkaus, nämä kolme, mutta suurin niistä on rakkaus”.

Kirsti Leppäaho

Poikosen Taavetin tyttären, Elsan, pojantyttö

Rasit soittavat sukukokouksessa 2011, vasemmalta Pentti, Arvo ja Heikki Rasi

Artturi Koskisen veljen ammuttaminen

Poikosten suvun (äiti Poikosia) toistaiseksi ainoa kansanedustajana toiminut jäsen Artturi Koskinen kertoi lapsuutensa traagisesta tapahtumasta muutama vuosi ennen kuolemaansa. Elettiin vuoden 1918 kevättä, jolloin viha kansanluokkien välillä purkautui hallitsemattomasti. Sisällissota punaisten ja valkoisten välillä alkoi huhtikuun alussa olla ratkaisuvaiheessa. Karstulassa Työväentalo oli takavarikossa ja sen entiset aktiivikäyttäjät varpaillaan.

Artturin veli Oskari oli ollut Karstulan työväenyhdistyksen johtomiehiä jo pitkään, eikä hän peitelnyt sympatioitaan punaisia kohtaan sisällissodan aikana. Artturin mukaan Oskari oli karismaattinen johtaja, jonka sanaa kuunneltiin ja josta olisi tullut parempi kansanedustaja kuin hänestä, kuten hän vaatimattomasti totesi. Suojeluskunnan aloittamaa veristä valkaisutyötä ei kuitenkaan aloitettu Oskarista, vaan 18-vuotiaasta työväen järjestyskaartin sihteeristä Niilo Tammisesta, joka ammuttiin 2.4.1918 kotinsa pihalla Eräperällä. Teloitusryhmää johti kirkkoherra Vesamaan poika Paavo. Kohtalo ikään kuin kosti Vesamaalle tekosensa, sillä muutamaa päivää myöhemmin Tampereen valtauksessa kaatui hänen 16-vuotias veljensä ja pian myös jääkäriveli ammuttiin taistelujen jo päättyttyä.

Oskarin vuoro joutua teloittajien silmätikuksi tuli vasta 24.4. Hänet pidätettiin aivan kotinsa lähellä ollessaan tulossa metsästä länkipuita hakemasta. Enojoen sillalla oli kaksi suojeluskuntalaista vastassa pistimin varustettujen kiväärien kanssa. Länkipuut sai Oskari viedä kotiinsa, mutta samantien hänet vietiin suojeluskunnan esikuntaan Poikolaan. Sinne tuotiin myös vangittuina nahkuri Vihtori Moisio ja Singerin asiamies Janne Rautiainen. Vielä samana iltapäivänä Oskari kävelytettiin kädet ristissä rinnan päällä pitäen kotiinsa, jossa hänet oli tarkoitus teloittaa. Teloitusta oli johtamassa Janakkalasta kotoisin ollut ylioppilas Eino Vaara, joka oli komennettu Karstulaan tekemään poliittista valkaisutyötä. Naapurin isäntä Albert Rosenlundkin Höyläniemeltä tuli seuraamaan, koska laukaus kajahtaa. Hän ei peitelty vastenmielisyyttään läheisyydessä olevalla työväentalolla tapahtuvaa toimintaa kohtaan.

“Olin silloin 14-vuotias ja muistan tapahtumat kuin viisi sormea”, totesi Artturi. Pihakaivolla syntyi hirveä tilanne. Äitini huusi kuin mielipuoli: *“Auta rakas jumala lastani, mitä lapseni on tehnyt!”* Isä Juho Koskinen pyörtyi rappujen eteen.

Oskarin vaimo Edith meni nelivuotias Reino sylissään ja kaksivuotias Helvi vierellään teloitusryhmän luo kehottaen lasta pyytämään, että isää ei ammuttaisi. Lapsen ojentaessa kätensä tämä tyrkättiin tylysti pois. *“Ulos saatanan punikin penikka!”* Oskarin appi, vanha Rankinen meni kysymään, mistä oikein on kysymys, mutta ei saanut vastausta.

Kun Oskarin ampumista piti ruveta suorittamaan, niin ampujaksi määrätty Onni Vekara alkoi vapista, eivätkä Oskarin hyvin tuntemat Kimingin miehetkään siihen suostuneet. Vaara pelasti kasvonsa sanomalla, että jos miehet takaavat, että vanki ei karkaa, niin hän saa jäädä yöksi kotiinsa, mutta hän ei sitä takaa. Jos Oskari karkaisi, niin hänen perheensä ammuttaisiin. Muut takasivat ja niin Koskisella vietettiin uneton hirvittävä yö. Mietittiin olisiko pelastumisen mahdollisuutta. Aamulla Luoto tuli hakemaan Oskaria. Ovea avatessaan hän tuli kiväärin pistin edellä sisään. Hyvästeltiin ja itkettiin. Oskari otti Artturin syleilyynsä ja kielsi häntä ottamasta koskaan osaa mihinkään poliittiseen toimintaan. Vielä iltapäivällä Artturi vei veljelleen Poikolaan kahvia. Oskari pyysi Artturia kysymään vanhemmiltaan, suostuisivatko nämä siihen, että jos he luovuttaisivat kaiken omaisuutensa suojeluskunnalle ja hän olisi lopun ikäänsä Ruukkilassa töissä ilman palkkaa, niin häntä ei saatettaisi ampua. Toki kotiväki siihen myöntyi. Oskarin esittäessä asian ruukkilaiselle oli tämä lyönyt nyrkkiä pöytään niin, että mustepullo pomppasi korkealle ja sanoi, että sinusta ei pääse eroon muuten kuin ampumalla. Vielä seuraavaksikin yöksi oli Oskari päässyt kotiinsa. Artturi sanoi itkeskelleensä omassa nurkassaan.

Seuraavana päivänä kolmea vangittua lähdettiin viemään Tampereelle. Koskinen ja Rautiainen vietiin 27.4. kuolemanselliin. Seuraavana päivänä ovet olivat paukkuneet ja oli kuulunut itkua. Koskista ja Rautiaista vietiin Kalevankankaalle teloitettavaksi 18 hengen ryhmässä. Oskaria rauhattiin kahta puolen, kun jalat eivät toimineet. Hän oli näyttänyt aivan mielipuolelta. Vankeudesta palannut nahkuri Moisio silminnäkiäkertomuksen mukaan näin tapahtui. Oskarin kuolemantuomion perusteena oli ollut, että hän oli joukkosielu.

Kihlamatkallaan oli Artturi käynyt Kalevankankaalla kansalaissodan uhrien joukkohaudalla, jossa ei vielä silloin ollut muuta muistomerkkiä kuin keppi, jossa oli teksti: *“Me muistamme teitä toverit”*. Kukkia paikalla oli runsaasti. Nykyään on

paikalla komea muistomerkki. Artturi Koskinen piti kiinni veljensä toivomuksesta, eikä mennyt mukaan poliittiseen toimintaa muuten kuin työväenyhdistyksen jäsenenä maailmansotien välisenä aikana. Toisen maailmansodan jälkeen maan poliittinen ilmapiiri oli kuitenkin muuttunut niin ratkaisevasti, että Artturi huomasi tilaisuutensa tulleen ja meni mukaan ja tuli valituksi kansanedustajaksi vuosiksi 1948-1957 ja 1962-1969. Aina sopivan tilaisuuden tullen hän muistutti Karstulassa porvareita veljensä ammuttamisesta. Etäsukulaisensa Heikki Poikolan vinoillessa Artturille, että olethan sinäkin jo melkein ministeri, oli Artturilla siihen nasakka vastaus, että olethan sinäkin melkein ylioppilas, kun Heikiltä ylioppilaskirjoitukset epäonnistuivat.

Artturi Koskisen katsotaan olleen avainasemassa kansanedustajana mm. siihen, että Pääjärven Riutusalmeen saatiin silta ja päästiin eroon lossiyhteydestä. Sosialidemokraattista ministeriryhmää painostamalla saatiin asia etenemään. Veljensä ammuttamisesta mieleensä pahan lysmän saaneena ei Artturi kuitenkaan mennyt mukaan kommunisteihin, eikä puolueen hajotessa edes TPSL:ään, vaikka olikin taustaltaan pienviljelijä. Sosialidemokraattisen puolueen hajotessa hän kuitenkin putosi yhdeksi kaudeksi pois eduskunnasta. Karstulan kunnallispolitiikassa Koskinen oli mukana toisen maailmansodan jälkeisen ajan lähes kuolemaansa saakka

Muita suvun saavutuksia

Samasta Hevosmäen sukuhaarasta Artturi Koskinen kanssa oli lähtöisin Kyyjärven kunnallispolitiikassa vaikuttanut Yrjö Poikonen, Hän pyrki kouluttautumaan käymällä Työväen Akatemian lukuvuoden kestävän yhteiskunnallisen linjan kurssin vielä perheellisenä miehenä. Artturihan joskus leveilikin sillä, että hän on eduskunnassa kierto-koulupohjalta.

Yrjö muutti leveämpää leipää tavoittelemaan Jyväskylään, jossa toimi yliopiston musiikkitieteen laitoksen vahtimestarina vielä pitkään. Juuriensa hän ei kuitenkaan unohtanut, vaan kirjoitti elämästään kirjan, jonka Työväen sivistysliitto julkaisi, kun sen käsikirjoitus oli saanut Jyväskylän Talven kirjoituskilpailussa ensimmäisen palkinnon vuonna 1985.

Kirjassaan Torpparien, työläisten ja talollisten tarinaa Yrjö kuvaa koskettavasti tavallisen kansan elämää 1900-luvun alkupuolella Karstulassa ja Kyyjärvellä Kirjallisen menestyksen innoittama-

na Yrjö julkaisi vielä kaksi pientä kirjasta omalla kustannuksellaan. Kirjassa *Kultaamattomat* muistot puolen vuosisadan takaa hän kertoo 1923 syntyneen nuorukaisen kokemuksista jatkosodan aikana. Vaihtoehtoja elämisen laatuun oli vähän; kirjassaan hän kuvaa romaanin muodossa elämistä sodanjälkeisessä Suomessa pientilalla. Omakustanteet ilmestyivät vuonna 1991.

Suuresta lukumäärästään huolimatta Karstulan Poikokset ovat olleet aika vähän mukana kunnallispolitiikassa. Hevosmäen isäntä Emil Poikola oli kyllä mukana pitkään olleen mm. kunnanvaltuuston puheenjohtaja vuosina 1936-1941. Ukko Karstu hoiti samaa hommaa 1958-1961 ja vielä Juha Laaksonen 1990-luvulla. Emil Poikola oli jo 1918-1920 ja taas uudelleen 1942-1948 kunnanhallituksen puheenjohtaja ja Ukko Karstu samassa luottamustehtävässä 1948-1956. Kunnanvaltuusto jäsenenä on toki aina joitakin sukuun kuuluvia ollut. Monet pikemminkin joutuivat luottamustehtäviin kuin sinne pyrkivät. Kuntien taloudenhoito ei ole ollut herkkua milloinkaan.

Taisto Poikonen

Sukututkijan mietteitä

Viime kesän sukkokokous velvoitti hallituksen ryhtymään toimenpiteisiin, että sukutietoja olisi viimeinkin koostettava sellaiseen muotoon, että ne olisivat suvun jäsenten käytettävissä henkilökohtaisena opuksena. Kirjastakin oli puhetta.

Hallitus on kuitenkin asiaa pohdittuaan päättänyt sukutietokansioon. Perusteluna ratkaisulle on mm. se, että tietojen käsittely on vielä varsin kesken-eräistä ja siksi tulokset ovat aika kirjavia ja hiomattomia. Kaiken lisäksi sukutietoa näyttää löytyvän yhä runsaasti lisää. Nimiä Poikosiin on tullut viime kokouksen jälkeen lisää yli 3.600 kpl - kokonais-määrän ollessa yli 13.600. Kirjasta tuli jo niin paksu, että sitä olisi hankala käsitellä.

Uusia tietojen käsittelijöitä tietokoneelle syöttämisessä ei ole laumoittain ilmoittautunut. Veljeni Antti niitä lähes yksin naputteli kuukausien kuluessa. Lopulta Pertti Neittaanmäki tarjosi apuaan, kun pääsi vuodenvaihteessa eroon eduskuntaavustajan hommista. Jukka Heikkilältä saatu materiaali on jo pääosin saatu mukaan sukutietoihin. Uutta naputeltavaa on kuitenkin tullut erikoisesti Rasien -haarasta, kun uusi puheenjohtaja on onnistunut aktivoimaan lähisukuaan.

Sukuseura teki historiansa merkittävimmän investoinnin, kun se hankki syksyllä Kyocera –merkisen ison kopiokoneen, jolla pitäisi hoitua niin sukukansion kuin sukulehdenkin teko. Ainakin tähänastiset kokemukset sen toimivuudesta ovat hyvin myönteisiä. Tätä yli 700 euron investointia joudutti sekin, että verottajat ovat ruvenneet joitakin sukuseuroja ahdistelemaan. Koneeseen saatiin vuoden takuu, vaikka se on ollut Jyväskylän ympäristökeskuksen käytössä jo kolme vuotta.

Julkisuuteen tullut tieto seurakuntien suorittamasta alle sata vuotta vanhojen sukutietojen panttaamisesta intimitteettisuojaan vedoten on jonkin verran toteutunut, vaikka sitä ei ole tarvinnut testata paikallisesti. Asia ei olisi ongelmallinen, jos seurakunnat siirtäisivät kaikki yli sata vuotta vanhat tiedot nettiin tutkijoiden saataville, mutta siinäkin on suuria viiveitä. Netissä olevien kirkonkirjojen tietojen hyötykäyttö vaatii harjaantumista monenkirjaviin käsialoihin ja ruotsin kieleen. Lisäksi tarvitaan tutkijalta kriittistä silmää pappien tekemien lukuisten virheiden eliminoimiseksi.

Nykyisin halvoilla puheluilla tietoja saa melko kätevästi. Käytännössä vaan joutuu soittamaan lähes joka huusholliin erikseen, kun esimerkiksi sisäruukset harvoin tietävät toistensa lasten syntymäaikoja tai edes kaikkia etunimiä. Ei ole enää kiinteää sukuyhteyttä. Asutaan hajallaan ja nähdään toisiaan vuosien väliajoin häissä ja hautajaisissa. Se on kuitenkin hyvin myönteistä, että omasta suvusta ollaan kiinnostuneita ja sukulaisten puhelinnumeroita annetaan höylysti.

Tietokoneohjelma Dropbox avasi uuden sektorin tietojen siirrossa meidän tutkijoiden välille. Se mahdollisti tietojen naputtelemisen Antin kanssa vuorotellen niin, että pystyttiin välittömästi seuraamaan, missä mennään. vain samanaikaisesti naputtelemista oli vältettävä, ettei Sukujutut ohjelma mennyt sekaisin. Mitä tuoneekaan tulevaisuus vielä mukanaan tietojen käsittelyssä! Valokuvien siirto skannaamalla on tapahtunut jo vuosia. Siitä on ollut se hyvä puoli, että kuvat on voinut palauttaa nopeasti lainaajille ja hukkaamisen vaara on vähentynyt oleellisesti.

Viimeinen lisä sukutietojen kytkennässä tuli eteen, kun uusia suuria sukuhaaroja olen yrittellyt kytkeä entisiin. Usein välissä ei ole kuin yksi puuttuva sukupolvi, jonka löytymisen jälkeen sukuhaarat saavat yhteisiä esivanhempia. Väen lisääntyessä tarve uusille kytkennöille on lisääntynyt kovasti. Uuden materiaalin mukana tulleiden tuttujen sukunimien seurauksena arvaa heti, että lisää kytkentöjä entisiin nimiin löytyy. Näyttää myös sille, että sukuhaaroja täytyy pilkkoa, kun ne kasvavat kovin suuriksi, jolloin kaavioina on tietoja helpompi esittää. Tässä lehdessä olevia sukukaavioita ei kannata ottaa kovin lopullisessa muodossa olevana. Tarkoitus on, että paksuun sukukansioon niitä tulee paljon enemmän sukutietojen etsimisen helpottamiseksi.

Taisto Poikonen

LÄHETTÄJÄ:

Poikosten Sukuseura Ry
 Taisto Poikonen
 Honkolantie 74
 44160 HUUTOMÄKI

Itella Green

Toimituksen terveiset

Monelle sukutietojen lähettäminen voi olla äkkiseltään vaikeaa. Siksi olemme valmiita lähettämään jo olemassa olevia tietoja kunkin sopivaksi katsoman määrän homman helpottamiseksi. Ajatuksena on, että jo valmiiseen materiaaliin on helppoa kirjoitella lisätietoja, kun kaikkea ei tarvitse alkaa alusta. Useimmille riittänee muutama sivu, jossa on oman lähisuvun tiedot. Nettiä käyttämään tottuneet voivat tulostaa sukutietoja sieltä ja sitten täydentää niitä. Kaikenlaisia ehdotuksia homman helpottamiseksi otetaan vastaan.

Valokuvia joistakin sukuhaaroista on harmittavan vähän. Kuvien mukana täytyy olla teksti, joista ilmenee, mitä/keitä kuva esittää ja milloin se on otettu. Kehotan vanhempaa sukupolvea kääntymään nuoremman sukupolven puoleen kuvien skannerilla lähettämiseksi.

Kyllä otamme niitä vastaan myös postitettuna ja pyrimme ne palauttamaan pikaisesti. Postin kautta lähetetyssä kuvassa olevien nimet ja muut tiedot on hyvä kirjoittaa kevyesti lyijykynällä kuvan taakse. Skannatessa voi tekstin kirjoittaa paperille ja asetella sen kuvan viereen alapuolelle. Tervettä järkeä saa aina käyttää.

Skannattuja kuvia otamme vastaan osoitteissa:

taisto.poikonen@wippies.fi

antti.poikonen@netti.fi

Jäsenyys ja jäsenmaksut ovat elintärkeitä osat sukuseuran toiminnassa:

Muista merkitä maksajan nimi ja osoite, jotta jäsenrekisteri pysyy ajan tasalla. Leikkaa tästä tilisiirtolomakkeesi jäsenmaksua varten, kun maksat pankissa. Käytä viitenumeroa, silloin tiedämme, kuka on maksanut. Lehti postitetaan vain jäsenmaksun maksaneille.

VUODEN JÄSENMAKSU ON 10 EUROA

Ainaisjäsenyys on **100 EUROA**, mikä tarvitsee maksaa vain yhden kerran.

Osoitemuutokset jäsenrekisterinpitäjälle: **Anne Poikonen puh. 040 733 0475**

ampoikonen@gmail.com

Saajan tilinumero Mottagarens kontonummer	104930-109996	IBAN	BIC	
		FI 71 1049 3000 1099 96	NDEAFIHH	
Saaja Mottagare	Poikosten Sukuseura ry			
Maksaja Betalare				
Allekirjoitus Underskrift		Viitenumero Ref. nr		
Tilitä nro Från konto nr		Eräpäivä Förfallodag	15.05.2012	Euro

Maksu välitetään saajalle vain Suomessa Kotimaan maksujenvälityksen yleisten ehtojen mukaisesti ja vain maksajan ilmoittaman tilinumeron perusteella.
 Betalningen förmedlas endast till mottagare i Finland enligt Allmänna villkor för inrikes betalningsförmedling och endast till det kontonummer betalaren angivit.

PANKKI BANKEN